

Kriminalitet bland unga

- En studie om kopplingen mellan socioekonomisk utsatthet och unga kriminella

Handledare: Paula Mulinari

Maja Ali
Rimm Mardini

Abstract	3
1. Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Syfte	5
1.3 Frågeställning	5
2. Bakgrund	5
2.1 Insatser	6
2.2 begreppsförklaringar	7
2.2.1 Risk- och skyddsfaktorer	7
2.2.2 Socioekonomisk utsatthet	7
2.2.3 Resurser	7
2.2.4 Kriminalitet och brottslighet	7
3. Metod	8
3.1 Urvalsprocessen	8
3.1.1 Inklusionskriterier	8
3.1.2 Sökord	9
3.1.3 Databassökning	10
3.1.4 Utvalda artiklar	11
3.1.5 Inbördes arbetsfördelning	12
3.1.6 Förförståelse	12
3.2 Forskningsetik	13
4. Teori	14
4.1 Strainteorin	14
4.2 Sociala band	16
5. Kunskapsläge	18
Olika faktorer och ansamlingens påverkan	18
Resursers påverkan	20
Skolans påverkan	22
Bostadsområdets påverkan	23
6. Analys	28
Olika faktorer och ansamlingens påverkan	28
Resursers påverkan	29
Skolans påverkan	30
Bostadsområdets påverkan	32
7. Resultat	34
8. Diskussion	36
9. Källförteckning	39

Abstract

There are many risk factors for youth regarding the development of a criminal behaviour. The purpose of this study is to examine how youth from families with low socio-economic status have a bigger risk of becoming criminals because of their low socio-economical background. The study is mainly focusing on the risk factor; low socio-economics and risk factors that are related to low socio-economics such as housing conditions and school. It's a literature study that is based on previous research that is going to be interpreted by two different criminological theories. To give the reader an overall picture we are going to examine other risk factors as well. The result of the study shows that low socio-economics is an undeniable risk factor for developing a criminal behavior. It also shows that the residential area and the structural organization in the residential area can have a huge impact on the youth living there. Many times the whole area is a low socio-economic area which previous studies show is a usual risk factor. Meanwhile the structural organization in a residential area can sometimes make a risk factor while in other areas, it can be a protective factor, depending on how the structural organisation looks. The result also shows that children and youth in schools in these low socio-economic areas, present lower grades than the ones in other neighbourhoods. School results play a big role in the development of a criminal behaviour - low results are a big risk factor while good results can be a protective factor.

1. Inledning

Hur vi i Sverige ska ta itu med den höga kriminaliteten i landet har länge varit en viktig och omdebatterad fråga. Det finns tendenser som visar att barn och unga i allt tidigare ålder börjar begå brott och gå med i kriminella gäng. För att kunna motverka denna utveckling och minska kriminaliteten i landet måste orsakerna till ungdomsbrottsligheten förstås. Flera vetenskapliga artiklar, bl.a. Gorman-Smith, Tolan & Henry (2000) och Hill m.fl. (1999), menar att det finns ett orsakssamband mellan fattigdom, socioekonomiskt utsatta områden och kriminalitet. Polisen (2017) menar likaså att det i socioekonomiskt utsatta områden oftast finns en högre kriminell koncentration. Polisen, såväl som socialtjänsten, arbetar för att motverka samt förebygga kriminalitet bland barn och unga (Polisen 2017).

I denna studie har vi valt att fördjupa oss i korrelationen mellan just den socioekonomiska utsattheten och unga kriminella. Studien kommer att ge oss - som framtida socionomer - en ökad förståelse för barn som kommer från dessa förhållanden och som utvecklat ett kriminellt beteende. Den ökade förståelsen kommer göra att vi även kan bemöta och hjälpa dem på ett bättre sätt. Eftersom det är viktigt att ha med sig en helhetsbild ut i arbetet kommer vi även att beröra andra riskfaktorer.

“we [...] suggest that the difference between the angels and the criminals are only skin deep; that the criminal may not have sprouted wings as the angels have done, not because it was not in them to do so, but because their wings were clipped before they were ready to try them.”
–Merton & Ashley-Montagu 1940:385

(Sarnecki & Carlsson 2020 s.200-201)

Citatet kommer från den välkända teoretikern Merton och återfinns i Sarnecki och Carlssons bok *“Introduktion till kriminologi: Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker”* (2020). Det beskriver relationen mellan kriminellas uppväxtförhållanden och framtida livsval. Med citatet menar Merton & Ashley-Montagu att det kriminella beteendet inte ligger i människan utan att det är ett resultat av förutsättningarna människan blivit utsatt för. Det är alltså inget individen i sig kan styra över utan ansvaret ligger på samhället och samhällsstrukturen som lett till att individen blivit tvungen att ta till sig av kriminella handlingar för att kunna uppnå en värdig levnadsnivå. Citatet upplevs som intressant då det tar bort ansvaret från individen helt och lägger det på samhällsstrukturen. Om detta citat verkligen stämmer eller ifall det finns andra bidragande faktorer som orsakar kriminalitet bland unga kommer vidareutredas under studiens gång.

1.1 Problemformulering

I Sverige finns det ett flertal områden med socioekonomisk låg status och där den kriminella koncentrationen är högre. Vad som kännetecknar ett socioekonomiskt lågt område kan variera men det finns ett par gemensamma nämnare som gör att ett mönster kan ses. Enligt en rapport skriven av Polisen kan dessa områdena karaktäriseras av exempelvis socioekonomisk utsatthet (Polisen 2015). Socioekonomisk utsatthet är ett begrepp som definierar den sociala utsattheten i relation till den ekonomiska aspekten. Hur socioekonomiskt utsatt ett område är brukar oftast mätas utifrån olika faktorer som boendestandard, inkomst, brottslighetsgrad och fattigdom (Folkhälsomyndigheten 2018). Forskning talar för att ungdomar uppvuxna i en socioekonomiskt utsatt miljö har en större risk till att utveckla en kriminell livsstil. Med hjälp

av litteraturstudier som metod kommer vi närmare besvara korrelationen mellan socioekonomi och kriminalitet.

1.2 Syfte

Syftet är att genom en kvalitativ metod i form av litteraturstudie undersöka kopplingen mellan socioekonomisk utsatthet och kriminalitet bland unga.

1.3 Frågeställning

- Hur förklarar litteraturen korrelationen mellan unga kriminella och socioekonomisk utsatthet?
- Vilka faktorer identifierar litteraturen som centrala för individens utveckling av normbrytande beteende?

2. Bakgrund

I bakgrunden kommer det presenteras vad som definierar ett brott och hur välkända kriminologer genom studier och forskning kring unga kriminella ser på olika riskfaktorer som orsak till utvecklandet av en kriminell livsstil.

Vad ett brott är rent definitionsmässigt kan hittas i Brottsbalken i den svenska lagboken.

“Brott är en gärning som är beskriven i denna balk eller i annan lag eller författning och för vilken straff som sägs nedan är föreskrivet” - 1 kap 1§ BrB.

Detta innebär att om en gärning inte är föreskriven i lag som brottslig, anses den inte vara en kriminell handling. Problematiken i denna definition är att vissa handlingar och gärningar som kan ses som avvikande, och borde definieras som brottsliga, inte alltid gör det. Lagen är föränderlig, handlingar som inte tidigare varit kriminella och straffbara blir det och andra som tidigare ansetts som brottsliga och straffbara avkriminaliseras och normaliseras och blir därmed icke straffbara om de tas bort från lagboken. Detta kan benämnas som legalitetsprincipen. Kritiken mot detta är att handlingar kan vara fel även fast de inte nämns i lagen. (Sarnecki & Carlsson 2020)

Enligt rapporten ”Kriminalitet och livschanser” menar Estrada och Nilsson (2009) att det är vanligt att ha begått brott i ungdomen. Brott är vanligt förekommande i tonåren, framförallt bland pojkar, inte bara i Sverige utan världen över. Dock innebär det inte att alla som begått brott i tonåren fortsätter leva kriminella liv. Estrada och Nilsson menar att den kriminella livsstilen oftast avtar när pojkarna går från att vara ungdomar till att bli vuxna.

Det finns dock de som blir påverkade av brottsligheten på längre sikt. En utlösande faktor för början på ett brottsligt liv är bland annat resurssvaghet. Det innebär att de barn som kommer från resurssvaga hem oftast är mer brottsaktiva än de som inte kommer från resurssvaga hem (Estrada & Nilsson 2009).

Nilsson är en kriminolog och forskare vid Kriminologiska institutet i Stockholm. I boken *“Den svenska ungdomsbrottsligheten”* skriver Nilsson (2017) om kopplingen mellan fångar och uppväxtbakgrund. Han skriver att de flesta kriminologiska teorier menar att det finns ett samband mellan föräldrars socioekonomiska klass och barnets brottslighet. Det teorierna däremot kan vara oense om är hur de väljer att betrakta sambandet. Vissa teorier menar att klassbakgrund är en central förklaringsfaktor för brottslighet medan andra ser det som enbart en bidragande faktor med en mindre indirekt påverkan.

Nilssons studie (2017) som studerat sambandet mellan brottslighet och klass bland fångar visar att fångar i betydligt större utsträckning än andra haft ogynnsamma hemförhållanden under deras uppväxt. Särskilt stor skillnad i resultat finns det mellan fångarnas multiproblematik i jämförelse med resten av befolkningen. Studien visar att det bland fångarna var vanligt förekommande med kriminalitet och missbruk redan i tonåren och att många av de redan då var kända av polis och socialtjänst. Slutsatsen som Nilsson drar från detta är att en stor andel fångar, särskilt de som under tonåren var kända av myndigheter på grund av brottslighet, vuxit upp under socioekonomiskt svaga förhållanden (Nilsson 2017).

Då det ovannämnda ämnet är så pass centralt för samhället har det skett flera diskussioner kring hur dessa problem kan åtgärdas och vilka insatser det kan finnas för att förebygga och förhindra uppkomsten av kriminalitet. Ett sätt att förhindra uppkomsten samt åtgärda problemen är att förstå ämnet och orsaken till varför det förekommer. Vi kommer genom detta avsnitt gå igenom uppkomsten till kriminalitet i socioekonomiskt svaga områden samt förklara insatserna som gjorts.

2.1 Insatser

Med tanke på att kriminalitet är ett stort problem som är väldigt omdiskuterat, är insatserna för att förebygga och motarbeta det också välutforskat. Redan år 2009 påbörjades en samverkan mellan 12 myndigheter för att minska den organiserade brottsligheten (Polisen 2021). Polisen skriver att insatserna från den myndighetsgemensamma satsningen har tydliga kopplingar till kriminella nätverk i utsatta områden och att det bland annat handlar om bekämpning av narkotikahandeln och vapenbrott samt motverkandet av penningtvätt och terrorism. I en rapport från 2017 skriver Polisen att det inte finns generella lösningar för åtgärder och förebyggande insatser mot gängen och den kriminaliteten i de socioekonomiskt utsatta områdena. Polisen (2017) menar att åtgärderna istället borde anpassas till förhållandena i det enskilda området.

Polisen skriver att antalet kriminella och antalet personer som riskerar att bli kriminella är för stort för samhällsaktörer att hantera, och att polisens insatser därmed först kopplas in efter att ett kriminellt beteende utvecklats. Rapporten tar även upp att varken polis, socialtjänst eller skola har resurser nog att ta itu med problemet långsiktigt. Individinriktade åtgärder är inte möjliga med tanke på det stora antalet personer som är i behov av insatser (Polisen 2017).

Då tidigare forskning visat att barn och unga från utsatta områden löper större risk att utveckla ett kriminellt beteende borde det förebyggande arbetet gå ut på att öka skyddsfaktorerna så att riskfaktorn som låg socioekonomi medför, försvagas. Det kan göras genom duktiga lärare, fler resurser i form av aktiviteter och vuxna som har tillsyn över barnen i området eller organisationer som barn och unga kan delta i för att få en meningsfull fritid (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Enligt Lalander (2014) har en hel del insatser som

riktats mot dessa områden misslyckats. Lalander menar att detta beror på att socialarbetare trots sig veta vad det är människor från dessa områden behöver för att ge de bättre förutsättningar, istället för att lyssna på de boende och låta de berätta vad som hade varit till hjälp för dem.

2.2 begreppsförklaringar

2.2.1 Risk- och skyddsfaktorer

Det är svårt att skriva om orsaken till kriminalitet utan att beröra risk- och skyddsfaktorer. Riskfaktorer är faktorer som ökar risken för att utveckla ett kriminellt beteende, medan skyddsfaktorer är faktorer som försvagar riskfaktorerna eller ökar motståndskraften för att utveckla ett kriminellt beteende (Folkhälsomyndigheten 2017). En riskfaktor för att en individ ska bli kriminell är till exempel att ha brottsbelastade vänner. Däremot har det visats att vänner som är prosociala fungerar som en skyddsfaktor för individen. Generellt menar forskningen att ju fler riskfaktorer individen har, desto större är risken för att utveckla ett kriminellt beteende (BRÅ 2009).

2.2.2 Socioekonomisk utsatthet

Det Polisen (2017) definierar som socioekonomisk utsatthet är alla de som är högre än genomsnittet i Sverige sett till hög arbetslöshet, låga inkomster, fler i långvarigt bidragsstöd och färre med gymnasiebehörighet. Den socioekonomiska utsattheten handlar om den sociala- och den ekonomiska statusen, med andra ord menas de individer eller familjer med lågt socialt och ekonomiskt kapital. Dessa individer har oftast en låg utbildningsnivå och låg ekonomi (Polisen 2017). I denna studie används även ord som låg socioekonomi, svag socioekonomi, låg socioekonomisk status och låg socioekonomisk klass för att beskriva samma sak.

2.2.3 Resurser

Resurser kan betyda en rad olika saker beroende på sammanhanget. I denna studie är resurser en tillgång som ger den unga möjligheter som fungerar som skyddsfaktorer och som motverkar utvecklandet av en kriminell livsstil. Det kan exempelvis vara ekonomiskt kapital, trygga hemförhållanden, en bra skola, bra betyg eller en funktionell struktur i bostadsområdet.

2.2.4 Kriminalitet och brottslighet

Kriminalitet och brottslighet används som synonymer i studien. Både brottslighet och kriminalitet innefattar alla handlingar som bryter mot lagen (Polisen 2017). Polisen menar dock att den kriminalitet som är mest problematisk i de socioekonomiskt utsatta områden är narkotikahandeln. Narkotikahandeln är kopplad till kriminella nätverk som distribuerar och säljer narkotika. Utöver distributionen och försäljningen av narkotika tillkommer det andra brott som förknippas med denna typ av kriminalitet, såsom utpressning, hot, våld och mord (Polisen 2017).

3. Metod

I vår studie begränsade vi oss till vetenskapliga artiklar som beskriver socioekonomisk utsatthet och hur benägenheten till att begå brott i de utsatta områdena är större. Då vi valt att utföra en kvalitativ litteraturstudie läste vi ett urval av artiklar som handlade om kriminalitet bland unga och orsaken till dess uppkomst. De olika artiklarna vi fann hjälpte oss att förstå ämnet men då vi kände att vi behövde fler artiklar som berörde ämnet kunde vi även kolla upp deras källor. Därefter hittade vi även en del andra användbara vetenskapliga artiklar som uppfyllde våra krav på kvalitet och refereegranskning.

Precis som i en kvalitativ metod valde vi att främst framställa en problemformulering. Denna problemformulering skapade vi för att ha en tråd i arbetet och ett sammanhang. Den var först vag men och lite preliminär detta var bara för att komma igång med arbetet och sätta igång tankebanorna (Larsen 2018). Som nämnt ovan valde vi att samla in empiri i form av en systematisk litteraturstudie. För att kunna förstå grundorsaken till den strukturella kriminalitet som uppstår i de socioekonomiskt utsatta områdena var vi tvungna att granska vår data väldigt noggrant. Artiklarna vi granskade använde sig av varierande metoder. En del hade använt sig av kvantitativa metoder medan andra hade använt sig av kvalitativa metoder. Detta leder till att vår uppsats får möjligheten till att uppnå både bredd och djup (Larsen 2018). Som ett uppsatt mål är tanken att i första hand använda oss främst av primärkällor i vår litteraturstudie. Och i de fall där vi inte har möjlighet till att finna primärkällan så ser vi till att sekundärkällan är pålitlig genom att vara källkritiska och studera vart sekundärkällan kommer ifrån och ifall den exempelvis kan ha en politisk agenda eller liknande.

Vi valde även ut en del rapporter och studier som inte var refereegranskade men som fyllde ett syfte till att förstå relevansen av ämnet. Dessa rapporter användes främst under kapitlen bakgrund och kunskapsläge. Anledningen till att dessa fick ingå i vår studie var för att de gav en grundlig förståelse. De försedde oss även med siffror som var relevanta kring ämnet och gav en förståelse av allvarlighetsgraden av kriminalitet. Rapporterna och studierna är skrivna av välkända svenska forskare och flera av dessa var publicerade på sidor som var trovärdiga. Rapporternas trovärdighet granskades genom noggrann källkritik där årtal, kontaktuppgifter, författarbakgrunder och agenda kontrollerades.

Ämnet vi valt att skriva om, socioekonomisk utsatthet och kriminalitet bland unga, anser vi som väldigt intressant och hade därmed velat djupdyka väldigt mycket i ämnet. På grund av resursbrist, tidsbegränsning och den rådande världssituationen vi befinner oss i just nu (Covid-19) fanns inte möjligheten för det. Trots de rådande omständigheterna känner vi en viss mättnad i vårt metodval. Detta på grund av att det är ett väldigt diskuterat ämne som innebär mycket tidigare forskning inom det.

3.1 Urvalsprocessen

3.1.1 Inklusionskriterier

Eftersom ämnet är väldigt diskuterat innebär det även väldigt mycket tidigare forskning. För att precisera och konkretisera vårt sökurval var vi tvungna att använda oss av inklusionsteorier. Detta i syfte till att begränsa vårt urval och hjälpa oss finna rätt artiklar som innehöll det vi efterfrågade. Inklusionskriterierna fick vi fram genom att använda oss olika sökfunktioner som fanns på de olika databaserna. Nästan alla databaser vi använde förutom

Swepub, hade många olika språk, detta ledde till att vi exempelvis var tvungna att enbart inkludera svenska och engelska som ett krav i sökfunktionen och därmed exkludera alla andra språk. På den databas som hade som var svensk använde vi oss av svenska sökord medan de andra med flera andra språk sökte vi med engelska sökord på. Vi blev därmed tvungna att begränsa ner sökandet till svenska och engelska som språk. De olika databaserna vi använde oss utav hade även en annan inklusionskriterie som peer reviewed och refereegranskning. Detta innebar att artiklarna vi fick fram var på antingen svenska eller engelska, peer reviewed vilket innebär att de är tidigare granskade av en oberoende tredje part. Artiklarna blir därmed pålitliga och uppnår en kvalitetsstandard som krävs för ett uppsatsarbete.

3.1.2 Sökord

Vi använde oss av olika sökord som kommer listas nedan i tabell 1. Dessa ord ansågs kunna besvara vårt syfte och frågeställning och därmed få fram resultat på tidigare forskning som enbart var av relevans för vårt ämne. Vi använde oss av både svenska och engelska sökord och beroende på de olika sökmotorerna fick vi även fram olika resultat. Vi använde oss även av de booleska operatorerna som fanns på databaserna AND, OR och NOT. För att få fram det resultat vi efterfrågade gjorde vi bedömningen att enbart använda oss av AND då det var den vi ansåg få fram rätt resultat på sökningarna. OR och NOT användes inte alls då vi genom en snabbsökning kunde se att resultatet av artiklar inte skulle kunna besvara vårt syfte och frågeställning.

3.1.3 Databassökning

Sökord	Begränsningar	Träffar	Granskade abstract	Granskade artiklar	Använda källor
unga kriminella swepub	refereegranskat Engelska eller svenska ämne: Children	1	1	1	1
Criminal youths PsycInfo	Peer reviewed Engelska eller Svenska	17 588	100	54	5
Segregation and criminality PsycInfo	Peer reviewed Ämne: Criminality, segregation, crime, violence, race AND Engelska Eller Svenska	50	4	2	2
Socioeconomic vulnerability Psycinfo	Peer reviewed Ämne: Socioeconomic factors, Socioeconomic status, Vulnerability, Risk factors, Poverty OR English	3 001	104	10	2
Socioekonomisk utsatthet SwePub	Refereegranskat Svenska	1	1	1	0
Kriminella och socioekonomisk utsatthet SwePub	Refereegranskat Svenska	2	1	1	1

3.1.4 Utvalda artiklar

1. Datum för inhämtning av källa [2021-04-09] Databas: psychinfo. Sökord: Criminal youths. Inklusionskriterier: peer reviewed. Antal träffar 17 588. Antal utvalda artiklar: 5. *“Introduktion till kriminologi 1 Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker”* (Jerzy Sarnecki och Christoffer Carlsson 2020).

2. Datum för inhämtning av källa [2021-04-09] Databas: psychinfo. Sökord: Criminal youths. Inklusionskriterier: peer reviewed. Antal träffar 17 588. Antal utvalda artiklar: 5. *“Developmental-Ecological Model of the Relation of Family Functioning to Patterns of Delinquency”* (Gorman-Smith, Tolan och Henry 2000)

3. Datum för inhämtning av källa [2021-04-09] Databas: psychinfo. Sökord: Criminal youths. Inklusionskriterier: peer reviewed. Antal träffar 17 588. Antal utvalda artiklar: 5. *“Childhood Risk Factors for Adolescent Gang Membership: Results from the Seattle Social Development Project. Journal of Research in Crime and Delinquency.”* (Hill, James C. Howell, Hawkins och Battin-Pearson 1999)

4. Datum för inhämtning av källa [2021-04-09] Databas: psychinfo. Sökord: Criminal youths. Inklusionskriterier: peer reviewed. Antal träffar 17 588. Antal utvalda artiklar: 5. *“The Association between Social Capital and Juvenile Crime: The Role of Individual and Structural Factors”* (Salmi och Kivivuori 2006)

5. Datum för inhämtning av källa [2021-04-10] Databas: psychinfo. Sökord: Socioeconomic Vulnerability. Inklusionskriterier: Peer reviewed, Socioeconomic factors, socioeconomic status, vulnerability, risk factors, poverty. Antal träffar: 3001. Antal utvalda artiklar: 4. *“Addiction-risk and aggressive /criminal behavior in adolescence: influence of family, school and peers. Journal of Adolescence”* (Garnefski och Okma 1996)

6. Datum för inhämtning av källa [2021-04-10] Databas: psychinfo. Sökord: Socioeconomic Vulnerability. Inklusionskriterier: Peer reviewed, Socioeconomic factors, socioeconomic status, vulnerability, risk factors, poverty. Antal träffar: 3001. Antal utvalda artiklar: 4. *“Early intervention and juvenile delinquency prevention: Evidence from the Chicago Longitudinal Study”* (Mann och Reynolds 2006).

7. Datum för inhämtning av källa [2021-04-10] Databas: psychinfo. Sökord: Socioeconomic Vulnerability. Inklusionskriterier: Peer reviewed, Socioeconomic factors, socioeconomic status, vulnerability, risk factors, poverty. Antal träffar: 3001. Antal utvalda artiklar: 4. *“Socioeconomic disadvantage and psychological deficits: Pathways from early cumulative risk to late-adolescent criminal conviction”* (Savolainen 2018).

8. Datum för inhämtning av källa [2021-04-11] Databas: Swepub. Sökord: Kriminella och socioekonomisk utsatthet. Inklusionskriterier: Refereegranskat. Antalträffar: 2. Antal utvalda artiklar: 1. *“Kriminalitet och livschanser: Uppväxtvillkor, brottslighet och levnadsförhållanden som vuxen”* (Estrada och Nilsson 2009).

9. Datum för inhämtning av källa [2021-04-09] Databas: psychinfo. Sökord: Criminal youths. Inklusionskriterier: peer reviewed. Antal träffar 17 588. Antal utvalda artiklar: 5. *“Den svenska ungdomsbrottsligheten”* (Estrada och Flyghed red. 2017).

10. Datum för inhämtning av källa [2021-04-10] Databas: Psychinfo. Sökord: Socioeconomic Vulnerability. Inklusionskriterier: Peer reviewed, Socioeconomic factors, socioeconomic status, vulnerability, risk factors, poverty. Antal träffar: 3001. Antal utvalda artiklar: 4. *“Police-reported school violence among children below the age of criminal responsibility in Sweden – signs of increased sensitivity and segregation?”* (Vainik och Kassman 2017).

3.1.5 Inbördes arbetsfördelning

Skribenterna av denna uppsats samarbetade väldigt mycket under uppsatsen gång men arbetade även ganska mycket enskilt. Det enskilda arbetet skedde främst under tiden databassökningen genomfördes. Tanken var att båda skribenterna skulle hitta relevanta artiklar och läsa dessa för att sedan skriva vad som framkommit i artiklarna. För att säkerställa att det inte var samma artiklar som hittades så skedde några möten över zoom. Anledningen till att Zoom användes var för att förhindra smittspridningen av den rådande pandemin Covid-19. Arbetsfördelningen var jämn och båda två skrev och lade ner lika många timmar på arbetet. Vi hade ett par Zoom-möten med vår handledare som hjälpte oss att få mer struktur på arbetet och efter dessa möten delade vi upp arbetsbördan så det var jämnt fördelat. Mot slutet av uppsatsen hade vi två möten där vi gick igenom uppsatsen och korrekturläste varandras texter samt diskuterade dem för att säkerställa att allt stämde. Detta arbetssätt har fungerat för oss båda då vi ständigt haft möjligheten att ringa varandra ifall frågor skulle uppkomma samtidigt som vi fått möjlighet till arbetsro då vi arbetat enskilt.

3.1.6 Förförståelse

Då vi båda har exponerats för ämnet tidigare hade vi en viss förförståelse kring ämnet kriminalitet bland unga. Enligt Aspers (2011) beror denna förförståelse på tidigare erfarenheter. Vi har båda exponerats för kriminalitet bland unga genom att se det i bland annat sociala medier och massmedia. Anledningen till att vår främsta utgångspunkt var från media beror på att ämnet är ganska aktuellt och många diskussioner kring gängkriminalitet har förekommit. Bland dessa diskussioner pratas det mycket om åldern bland gängmedlemmarna och att de flesta är väldigt unga. Det har diskuterats hur allt yngre barn och ungdomar begår brottsliga handlingar och värvas av kriminella gäng. Detta fick oss att börja fundera kring vad orsaken är till varför så unga barn vänder sig till kriminalitet. Intresset kring ämnet har funnits där för oss båda men förståelsen kring varför det uppstår och vilka risker det är som utlöser kapabilitet till kriminalitet har varit oklar. Just därför valde vi att skriva om ämnet ungdomskriminalitet i socioekonomiskt utsatta områden. Vi har båda haft praktik inom Socialtjänsten där den ena befann sig på ekonomiskt bistånd unga vuxna och den andra inom familjehemsvård. Att vi båda arbetade med ungdomar gav oss en viss inblick i hur mycket av deras agerande och hur deras situation kunde se ut berodde på förhållandena runt omkring individen. Exempelvis arbetade den som var på familjehemsvården mycket med ungdomar som kom från lite bråkigare bakgrunder där det förekom i många av konversationerna att föräldrarna brustit i omvårdnaden om barnet. Andra faktorer kunde även vara dålig ekonomi och det förekom mycket på avdelningen för ekonomiskt bistånd. Där framkom det hur vissa haft kriminella bakgrunder som de velat ta sig ur men att ekonomin inte tillät det då kriminalitet var deras enda inkomstkälla. Detta ledde till att vi hade en viss förförståelse kring hur vissa förutsättningar kunde vara riskfaktorer för vissa individer till att börja agera kriminellt. En annan del av vår förförståelse fick vi från vår socionomutbildning.

Detta på grund av att vi lärt oss att det oftast beror på flera olika faktorer i samband med varandra som påverkar individen och dess livsval. Trots att vi hade mycket bakgrund och redan förutfattade meningar valde vi att aktivt tänka på dessa och försöka ta till oss informationen som framgick av litteraturen som om vi inte hade någon vetskap kring ämnet. Detta för att inte låta våra egna förutfattade meningar styra uppsatsens gång och resultatet vi skulle komma fram till.

3.2 Forskningsetik

Enligt Vetenskapsrådet (2017) finns det ett par riktlinjer som måste följas när en studie genomförs. Dessa för att inte bryta mot individens integritet. Då det har varit en litteraturstudie som genomförts har det inte medverkat några människor. Trots att ingen medverkat i vår studie kan vår studie ha en påverkan på andra individer och framförallt på barn och unga. Vår undersökning har främst utgått ifrån vad litteraturen säger är orsaken till varför kriminalitet uppstår bland unga i socioekonomiskt utsatta områden. Detta innebär att vissa riskfaktorer identifierats till varför det kriminella beteendet uppstår. Ämnet barn och unga kan vara väldigt känsligt för många och när det diskuteras i sammanhang som dessa, kan det medföra reaktioner hos vissa. Det kan uppfattas som problematiskt att döma barn som kriminella. Det kan framförallt upplevas som problematiskt när påståenden som talar om hur vissa barn som är bråkiga i skolan och barn som får dåliga skolresultat kommer sluta upp som kriminella senare i livet. Detta kan leda till att barn som inte får den hjälp de är i behov av i skolan börjar agera utåt och ökar risken för brottsligt beteende. När barnen blir dömda redan i skolan kan det leda till att barn och deras beteenden kategoriseras vilket kan vara problematiskt ur ett forskningsetiskt perspektiv. Detta på grund av att varje barn är individuellt och anledningen till att denne agerar utåt kan vara mer komplext och handla om mycket mer än vad som ligger på ytan (Vetenskapsrådet 2017).

När generaliseringar och kategoriseringar sker påverkar det individen och omgivningens uppfattning av individen. Detta kan resultera i att de bemöter individen negativt vilket kan få en effekt på individen och dennes agerande. Detta kan vara ytterst problematiskt särskilt när det handlar om barn som är i en utvecklingsfas. Hur andra ser på personen kan påverka personens självbild och ifall exempelvis lärare kriminaliserar sina elever kan det leda till att barnen slutligen anammar det beteendet som omgivningen målat upp av barnen. Detta kan anses som ett etiskt problem och därför diskuterades detta ämne mycket skribenterna emellan. Med medvetenheten om att det som skrivs i studien kan påverka andra har vi försökt ta till oss av det och understryka att problematiska beteenden i skolan är riskfaktorer som kan leda till normbrytande beteenden och att dessa inte är liktydigt med kriminalitet. Anledningen till att vi benämner dessa riskfaktorer i studien beror på att dessa kan vara bra att känna till för de som arbetar med barn i förebyggande syfte.

Med detta i åtanke fortsatte vi med arbetet trots att vi var medvetna om att det var etiska problem. Det gjorde vi genom att ta till oss av vad Vetenskapsrådet skrivit om ämnet - även fast en skada kan ske innebär det inte att forskningen ska stoppas. Det handlar om hur stor skadan är och på vilket sätt den orsakas men generellt är det svårt att skriva om så pass känsliga ämnen utan att någon form av skada ska ske. Det viktiga är att ta hänsyn till att en skada kan ske och därmed arbeta utifrån det för att minska på skadan så mycket som möjligt genom att medvetandegöra problematiken i det Vetenskapsrådet (2017). Eftersom vi skriver om vad tidigare forskning sagt om orsaken till kriminalitet i socioekonomiskt utsatta områden är så belyser vi ett ämne som kan leda till förebyggandet av ungdomskriminalitet. Detta kan

räknas som att forskningskravet överväger det etiska problemet som uppstått. Det kan därför anses som att ändamålen helgar medlen.

4. Teori

Under denna rubrik kommer de två kriminologiska teorierna; strain och sociala band presenteras mer djupgående. Senare kommer dessa diskuteras i analys där sambandet mellan ovannämnda teorier och problemformuleringen kommer ihopkopplas.

4.1 Strainteorin

Robert Merton var en sociolog som konstruerade strainteorin. Strainteorin som senare kom att bli en av dem mest centrala teorierna i studier kring kriminalitet och hur och varför kriminalitet uppstår formades under 1938. Ordet strain kommer från engelskan som går att översätta till frustration/smärta på svenska och är till för att beskriva känslan och fenomenet som uppstår. Strainteorin är en strukturell teori som indikerar på att orsaken till det avvikande beteendet och kriminaliteten som uppstår är på grund av hur samhället är konstruerat. Samhällsstrukturen är alltså enligt strainteorin grundorsaken till att individer utför kriminella handlingar och etablerar ett normbrytande beteende. Mertons teori om strain fick sin inspiration av Emil Durkheim som var en fransk sociolog. Durkheim konstruerade anomiteorin och menade på att snabba kraftfulla samhällsförändringar inom antingen ekonomi, politik, kultur och socialitet ledde till ett upphörande av normsamhället. Denna upplösning benämner Durkheim som anomi och menar på att denna kan vara orsaken till att beteenden som självmord och kriminalitet som är avvikande från normen uppstår (Merton, 1967).

Merton spann vidare på teorin om anomi och tog inspiration från Durkheim och skapade en egen teori. Merton menar att det är samhällets komplexa normstruktur som är orsaken till strain. Normstrukturerade samhället är byggt på föreställningen om framgång i form av materialism och detta påverkar alla individer i samhället oavsett klasstillhörighet. Skillnaden här är att det inte är alla som har de legitima medlen och förutsättningarna till att kunna uppnå dessa normsystematiska framgångar. Kontrasten mellan mål och medel är vad som definierar uppståndelsen av strain. Här finns det fem centrala anpassningsstrategier som används för att motverka strain (Merton 1967).

Anpassningsstrategierna som Merton benämner är:

-Konformitet: De individer som tillhör denna kategori är de som delar samhällets livsmål och som även har de legitima medlen till att uppnå dessa önskvärda livsmål. Livsmålen kan exempelvis vara ett bra yrke och ekonomiskt välstånd. En idealbild av vad ett ”bra och värdigt” liv ska vara och hur man ska uppföra sig för att uppnå dessa. Att tillhöra denna kategori innebär även oftast att en har de förutsättningar som krävs för att få det önskvärda livet. Dessa förutsättningar kan exempelvis vara intellektuella talanger men även sociala talanger också. Det i sin tur leder till att det inte finns någon motsättning mellan livsmålet och medlen som används för att uppnå dem. Ingen motsättning innebär även att risken för att strain ska uppstå är låg. Ju högre strain desto högre risk för att avvikande beteende som kriminalitet och självmord uppstår. Det i sin tur påverkar alltså inte den kategori av människor som tillhör konformitet då dem inte har en stor motsättning. Enligt Merton tillhör de flesta människor denna kategori av anpassningsstrategi (Merton 1967).

-Innovation: De individer som tillhör denna anpassningsstrategi är oftast dem som också delar samhällets idealbild och livsmål men som inte har förutsättningar för att kunna uppnå dessa med legitima medel. Det brukar oftast röra sig om människor i lägre samhällsklasser som inte riktigt fått möjligheten till att ha de förutsättningar som skulle anses vara legitima. Det vanligaste exemplet som dras upp när denna kategori ska beskrivas i målgrupp brukar oftast vara invandrare. De kommer till Sverige och delar samma bild om hur ett värdigt liv ska vara, språkbarriären bildar ett hinder och chansen att uppnå och leva upp till idealbilden minskar. På grund av de bristande språkkunskaperna så lyckas de inte ha förutsättningarna till att avancera sig på samhällsstegen då utbildning och diskriminering blir en konsekvens av den låga språkkunskapen. Enligt Merton leder det till att de vill uppnå idealbilden av ett värdigt liv genom att vidta andra åtgärder i form av stöld eller andra kriminella handlingar. Som anses som avvikande och normbrytande. Motsättningen mellan livsmål och medel blir högre vilket innebär högre strain (Merton 1967).

-Ritualister: Är de människor som använder legitima medel men som inte delar samhällets livsmål. Detta är de individer som lyder order och följer lagar till punkt och pricka utan att motsäga dem. Oavsett konsekvenserna det har på andra individer och resten av samhället följer denna kategori av anpassningsstrategi vad de blivit tillsagda att göra. Exempel på dessa kan vara soldater i en diktatur där de inte tar hänsyn till mänskliga rättigheter utan enbart följer vad deras högre befäl uppmanat de till att göra. Det är legitimt då det är att följa order och de bryter därmed inte mot lagen som finns i landet men det har egentligen större konsekvenser på samhället då det drabbar människorna som bor och lever i landet men som själva inte är ritualister. En annan benämning för dessa kan vara rättshaverister. Som hävdar sin rätt utan insikt i vilka påföljder det kan ha (Merton 1967).

-Tillbakadragande: Precis som det låter på begreppet är detta de individer som frivilligt dragit sig tillbaka och som inte vill tillhöra samhället och dess livsmål. De saknar även medlen till att uppnå dessa mål. Denna grupp är enligt Merton den mest ovanliga grupp men den förekommer och exempel på dessa kan vara extrema sekter, hemlösa individer och människor med substansmissbruk. Dessa individer känner inte behovet av att uppnå de önskvärda livsmålen och bryr sig inte heller om de medel som behövs för att uppnå dessa då de kan känna en annan samhörighet till sin grupp som är tillräckligt tillfredsställande för dem. De kan exempelvis skapa positiva upplevelser genom att dela en känsla av samhörighet genom högre makter i form av religiösa sekter eller extrema politiska åsikter eller genom att missbruka tillsammans med varandra. Detta avvikande beteende tillämpas genom icke legitima medel och är oftast olagliga. Det är ett frivilligt kriminellt livsval som gör att de känner ett visst sammanhang till varandra och därmed behövs inte acceptansen av resterande människor i samhället. En annan diskuterad grupp är ungdomsbrottslingar och yrkeskriminella. Diskussion kring dessa grupper är vare sig de passar in i denna anpassningsstrategi eller ifall de istället borde kopplas med innovation. De utför kriminella handlingar och använder sig av våld för att uppnå ”respekt” och ekonomisk framgång. Dessa mål är trots allt en åtråvärd vision på samhälls nivå. Anledningen till att de trots detta kan passa in i tillbakadragande är eftersom respekten de eftersträvar inte är från resterande samhälle utan från kretsarna de rör sig i (Merton 1967).

-Rebelliskhet: Rebelliskhet omfattar de individer som gör motstånd mot samhällsnormer medvetet. De vill varken uppnå samma livsmål som samhället eller använda sig av legitima medel. Skillnaden från den tidigare nämnda anpassningsstrategin tillbakadragande är att dessa individer anser att deras avvikande beteende är nödvändigt för att uppnå ett högre syfte. Deras handlingar rättfärdigar de genom att påstå att de är nödvändiga för att uppnå en

samhällsförändring. De vill alltså avvika från samhället och använda sig av avvikande medel som våld och brott för att uppnå en samhällelig förändring som de känner att de kan anpassa sig efter. Ett klassiskt exempel på denna grupp är extrema djurrättsaktivister. Dessa personer kan exempelvis använda sig av kriminella handlingar som vandalisering för att få människor att sluta med djurplågeri och testa produkter på djur (Merton 1967).

Efter Merton fanns det ett par teoretiker som spann vidare på hans teori om strain och en av de var Albert Cohen. Cohen menade på att strain kunde uppfattas som önskan om att uppnå önskvärda värden som inte enbart var ekonomisk framgång. Cohen menade på att det fanns andra önskvärda mål som bland annat beundran och respekt av resterande i omvärlden. Detta kan i sin tur leda till att människorna som använder sig av ickelegitima medel för att uppnå de önskvärda målen som beundran och respekt fortfarande får sympati av andra människor som inte alltid nödvändigtvis måste hålla med om handlingarna de utför. Klassiskt exempel är *Stockholmsyndromet* (Cohen 1973).

Denna teori ansågs vara relevant i relation till vår studie då den kan förklara varför kriminellt beteende anammats och utvecklas bland unga som växer upp under socioekonomiskt svaga förhållanden. Merton talar om hur socioekonomisk utsatthet kan leda till att kriminalitet utvecklas då strain uppstår när legitima medel saknas. Detta i komplement med teorin om sociala band, som kommer beskrivas nedan, kommer täcka frågeställningen till varför socioekonomi är relevant för förståelsen av kriminalitet bland unga.

4.2 Sociala band

När sociologen Travis Hirschi år 1969 presenterade sin teori om sociala band, blev den väldigt populär bland kriminologer och präglade många kriminologers tänkande. Teorin är än idag relevant och omtalad (Sarnecki 2017). Ring (2017) tar i boken "Den svenska ungdomsbrottsligheten" upp Hirschis teori om sociala band. Till skillnad från andra teorier som svarar på varför vissa individer begår brott, svarar denna teorin på vad det är som hindrar individer från att begå brott. Han menar att människan har en impuls att begå brott och att det därför är av betydelse att undersöka det som håller oss tillbaka från att begå brott. Det som Hirschi menar hindrar individen från att begå brott är de sociala banden individen har till konventionella personer och det etablerade samhället (Sarnecki 2017). Ring (2017) skriver att teorin utgår från fyra brottsreducerande sociala band: anknytning, åtagande, involvering och övertygelse.

Anknytning är relationen individen har till konventionella personer i sin omgivning. Dessa sociala band omfattar föräldraanknytning, skolanknytning och kamratanknytning. Anknytningen innebär ofta en internalisering, d.v.s. att individen anammar de konventionella personernas normer och värderingar. Denna överföring av värderingar sker på grund av de känslomässiga banden. Föräldrar är vanligtvis de första som genom socialiseringen påverkar sina barn genom att ha en tilltro till samhället samt lära dem rätt och fel. När barnen blir lite äldre får skola och vänner en större inverkan på barnens värderingar och synsätt. Är det så att de sociala banden är starka leder det till att de impulser som människan vanligtvis har försvagas eller försvinner då individen själv kommer anse att en ond handling är moraliskt fel (Hirschi 2002). Hirschi menar också att om dessa band är starka, kommer individen värdesätta dessa relationer högt och därmed avstå från att begå brott för att inte göra dem besvikna eller för att själv inte bli stigmatiserad. Det är en social kontroll som utövas genom känslomässiga relationer (Hirschi 2002).

Åtagande innebär att individen har konventionella mål som t.ex. utbildning och arbete. Dessa åtaganden fungerar som ett hinder mot att begå brott eftersom ett brott i sin tur kan utgöra ett hinder för individen att nå de konventionella målen. Vid en övervägning kommer en individ med åtaganden, enligt Hirschis teori, välja sina mål över att begå brott eftersom det finns en rädsla för vilka konsekvenserna ett brott kan medföra är. Åtagandena kommer på så sätt fungera som ett skydd från att begå brott (Hirschi 2002; Ring 2017).

Med *involvering* menas att individen ägnar tid åt konventionella aktiviteter. Konventionella aktiviteter kan exempelvis vara att på fritiden vara involverad i någon sport, musikgrupp, teater, scoutkår, församling, förening eller annan aktivitet som kan gynna ett barn. Vid avsaknaden av konventionella aktiviteter, ökar risken för ett kriminellt- eller annat avvikande beteende då individen saknar en meningsfull fritid (Ring 2017).

Övertygelse är en tro på samhällets regler och normer. Det handlar om en inre moralisk övertygelse om att det är viktigt att följa samhällets regler. Har individen den här övertygelsen så har denne också svårt för att bryta mot regler och normer. På samma sätt är det enklare för någon som inte ser vikten i att följa regler, att faktiskt bryta mot dem. Det kan både handla om att individen inte ser handlingen som fel men också om en svagare moralisk övertygelse. Saknar individen denna övertygelse, eller har en svagare övertygelse, innebär det indirekt att individen har enklare för att begå brottsliga handlingar och utveckla en kriminell livsstil (Hirschi 2002).

Som tidigare nämnt så utgår Hirschis teori ifrån att det ligger i människans natur att vara impulsiv och begå brott. Teorin menar att människans naturliga impulsivitet att begå brott motverkas genom social kontroll, en meningsfull fritid och en tilltro till samhällets normer och regler. Sarnecki (2020) menar att individens press på konformitet förstärks av att individen är relaterad till, eller beroende av, större och mer sofistikerade delar av det konventionella samhället. Genom Hirschis teori kan ett kriminellt beteende därmed förklaras genom svaga sociala band vilket gör att individen har svaga band till konventionella personer och därmed det etablerade samhället. För dessa individer innebär inte ett kriminellt beteende ett stort misslyckande då de inte har, eller upplever sig ha, mycket att förlora på att begå brott (Hirschi 2002; Sarnecki 2015). Ring (2017) menar att individer med svaga sociala band, utifrån olika aspekter, har mindre att förlora på att begå brott. Det kan vara utifrån en social aspekt, instrumentell aspekt eller samhällsmässig aspekt.

Dessa teorier indikerar att det finns en relation mellan socioekonomisk utsatthet och kriminalitet. För att förstå dessa är det väsentligt att förklara teorierna och sätta de i relation till problemet för att kunna besvara studiens problemformulering. Båda teorierna förklarar kopplingen mellan socioekonomi och kriminalitet, fast på olika sätt. Teorierna tillsammans ger en kompletterande bild till orsakssambandet mellan socioekonomi och kriminalitet som gör att det täcker fler beskrivningsområden som stärker förklaringen till uppståndelsen av kriminalitet.

5. Kunskapsläge

För att kunna förstå bakgrunden och kunskapen som finns kring det valda ämnet kriminalitet och kopplingen det har till socioekonomisk utsatthet kommer nedan en redovisning av tidigare kunskap. Under detta stycke presenteras relevanta rapporter, vetenskapliga artiklar samt studier. Detta kapitel kommer omfatta olika faktorer såsom; ansamlingens påverkan-,

skolans påverkan- och bostadsområdet påverkan på individens utvecklande av kriminellt beteende. De ovannämnda faktorerna kommer delas upp i underrubriker för tydlighetens skull och därefter kommer vi utifrån litteraturen identifiera de olika faktorerna och dess påverkan på barn och unga.

Olika faktorer och ansamlingens påverkan

Enligt artikeln "*Orsaker till brott bland unga*" som är publicerad på BRÅ skriven av Jonas Ring och David Shannon (2009) talar de om hur det är välkänt att unga påverkas av deras omgivning och av deras föräldrar. Det leder i sin tur till att det blir väsentligt för en ungdom att känna att den har en trygg vuxen den kan tala med för att inte utveckla ett avvikande beteende. Om unga begår brott tyder det oftast på att något inte riktigt stämmer i den ungas liv. De ungas liv och livssval blir som ett bevis på hur bra eller dåligt rustat ett samhälle är. Antalet brott som redovisas visar även hur bra landet lyckats med att sätta en trygg bas för landets invånare. Det innebär att ju fler som begår brott desto otryggare är landet för dess invånare att bo i. Då kriminalitet i ung ålder kan leda till långvariga konsekvenser i den ungas liv i vuxen ålder är det väldigt viktigt för samhället att ständigt försöka förstå orsaken samt förebygga problemet. Det innebär ett ständigt arbete med problemet ungdomskriminalitet och att förstå det är ytterst centralt för samhällets välfärd. Samhället behöver därmed ständigt sträva efter att försöka minska på de risker som orsakar kriminellt beteende bland unga (BRÅ 2009).

I rapporten skriven av Ring och Shannon (2009) skriver de om hur forskare menar att ungdomsbrottslighet har en tydlig struktur. De skriver att de flesta människorna begått någon sorts brottslig handling i ung ålder. Ring och Shannon menar att detta är ett påstående som konstaterats av tidigare forskning. Orsakerna till att kriminalitet uppstår är många. Detta på grund av att det finns flera risk- och skyddsfaktorer som påverkar individens framtid. Detta kommer förklaras mer djupgående senare i detta kapitel. I rapporten skriver Ring och Shannon (2009) om hur individens liv avgörs av flera kombinationer av riskfaktorer i samband med varandra. Därför måste helheten tas hänsyn till för att kunna förstå uppkomsten av det avvikande beteendet i den specifika individen. Kända risk- och skyddsfaktorer som kan determinera ungdomens framtid är familjen, skolan, kamraterna och samhället. Dessa i samband med andra faktorer som socioekonomi generaliserar individens slutgång. Exempelvis tillhör den ungas familj en lägre socioekonomisk status kan detta i samband med familjens relation till varandra, anknytningen, vara avgörande för att ett kriminellt beteende utvecklas hos den unga (BRÅ 2009).

I boken *Introduktion till kriminologi* skriven av Sarnecki och Carlsson som båda är välkända forskare inom kriminologi (2020) ligger fokus på unga mäns kriminella levnadsstruktur i socioekonomiskt utsatta områden. Texten utgår ifrån att det är den sociala utsattheten som är roten till handlingarna. Den sociala utsattheten definieras här som avsaknandet av möjligheten till att kunna leva det standardliv som uppfattas att alla andra kan göra. (Sarnecki & Carlsson 2020) Det i sin tur leder till att ungdomarna frivilligt anammar ett normbrytande beteende och skiljer sig från det etablerade samhällets lagar. Bristen på möjligheter skapar en känsla av utanförskap vilket kan leda till att de söker sig till gäng. Gängen skapar en känsla av gemenskap och säkerhet – här får de skydd och vänner som är "som dem". Resultatet blir dock att avståndet mellan individen och det etablerade samhället enbart blir större och utsattheten präglas ännu mer (Sarnecki & Carlsson 2020).

För att undersöka varför individer blir kriminella måste de biologiska, sociala och psykologiska faktorerna studeras enligt Andersson (BRÅ 2001). Barn har olika förutsättningar som tillsammans med allt annat i barnets omgivning, formar barnet och dess utveckling. Enligt Andersson (BRÅ 2001) finns det vissa grundläggande riskfaktorer som kan leda till utvecklingen av ett asocialt beteende. Dessa riskfaktorer kan vara medfödda- och ärftliga egenskaper, eller också egenskaper som barnet fått under fosterstadiet. Grundläggande riskfaktorer kan också finnas i barnets tidiga och omedelbara närmiljö, ett exempel på det är brister i föräldrarnas omsorg (BRÅ 2001). SBU har också undersökt riskfaktorer för våld och kriminalitet bland unga och fått fram några liknande resultat som BRÅ-rapporten. De menar att det framförallt är familjen som formar barnet och lägger grunden för barnets senare utveckling. Det handlar om familjestrukturen, uppfostran, hård disciplin, familjens storlek och struktur, stress i familjen, låg socioekonomisk status, föräldrarnas asociala beteende, bostadsområdet, relation till föräldrarna och ogynnsam familjemiljö som exempelvis missbruk, misshandel, konflikter och brister i omsorgen (SBU 2019).

Det är genom det ständiga samspelet mellan biologiska förutsättningar och miljö som barnets socialiseringsprocess sker. Det är på så sätt som barnet formar personlighetsegenskaper och beteendemönster. Det är först när barnet blir lite äldre och interagerar med det omgivande samhället som dennes egenskaper och beteendemönster kan utgöra allvarliga individuella riskfaktorer för ett asocialt beteende (BRÅ 2001). Andra riskfaktorer är bristande skolgång och bristande förmåga till moraliska bedömningar (SBU 2019) Den bristande skolgången kan antingen vara beroende och oberoende av de grundläggande riskfaktorerna. Det går dock att anta att barn med sämre förutsättningar löper större risk att misslyckas i skolan. Polisen (2017) menar även på att skolmisslyckande kan kopplas till socioekonomiska förhållanden. Polisen konstaterar ett samband mellan socioekonomisk utsatthet och riskfaktorer som färre med gymnasiebehörighet, hög arbetslöshet, låga inkomster och fler i långvarigt försörjningsstöd. Andra riskfaktorer menar Polisen är etnisk segregation och marginaliserade ungdomar som känner starkt utanförskap i samhället (Polisen 2017).

Att ett barn har flera riskfaktorer behöver inte per automatik betyda att barnet kommer utvecklas asocialt eller kriminellt, däremot blir risken betydligt högre (BRÅ 2001). Enligt Andersson i BRÅ (2001) är det oftast barn med en tidig multiproblematik som utvecklar en långvarig och tung kriminalitet. Det är dock en hel del barn med tidig multiproblematik som trots det inte blir tungt kriminella. Orsaken till det saknar vi tidigare forskning på men genom den tidigare forskningen som studerats för denna studie, går det att anta att de barnen som inte blir kriminella trots deras multiproblematik, har skyddsfaktorer som är dominerande.

Enligt Hirschis teori om sociala band är det de starka sociala banden som håller tillbaka individer från att begå brott, medan de svaga sociala banden är de som gör oss mer benägna att begå brott. Hirschis teori kan tolkas ha skyddsfaktorer som utgångspunkt, och brister det tillräckligt mycket i dem, ökar risken för att begå brott (Ring 2017). Teorin kan liknas vid risk- och skyddsfaktorer som forskare vanligtvis brukar utgå ifrån. Riskfaktorerna är i Hirschis teori de svaga sociala banden som gör oss mer benägna att begå brott, medan skyddsfaktorerna är de starka sociala banden som minskar risken att begå brott. På samma sätt som skolanknytning enligt Hirschis teori kan utgöra både ett starkt och ett svagt socialt band (Ring 2017), kan skolan antingen utgöra en riskfaktor eller skyddsfaktor beroende på hur det går för individen i skolan (Polisen 2017).

Ovan beskrivs några av dem olika riskfaktorer som kan påverka individen till att utveckla ett normbrytande beteende. Det beskriver även att det oftast inte enbart handlar om en riskfaktor som en enda orsak utan att det handlar om en ansamling av flera olika riskfaktorer som i samband med varandra kan vara den utlösande faktorn som leder till kriminellt beteende bland unga. Det benämns även att det är olika typer av faktorer, såsom biologiska, psykologiska och sociala, som i integration med varandra påverkar individens beteende.

Resursers påverkan

Enligt rapporten "Kriminalitet och livschanser" menar Estrada och Nilsson att det är vanligt att ha begått brott i ungdomen. Brott är vanligt förekommande i tonåren, framförallt bland pojkar, inte bara i Sverige utan världen över. Dock innebär det inte att alla som begått brott i tonåren fortsatt leva kriminella liv. Estrada och Nilsson menar på att den kriminella livsstilen avtar oftast när pojkarna går från att vara ungdomar till att bli vuxna. Men det finns de som blir påverkade av brottsligheten på längre sikt. En utlösande faktor för början på ett brottsligt liv är bland annat resurssvaghet. Det innebär att de barn som kommer från resurssvaga hem oftast är mer brottsaktiva än dem som inte kommer från resurssvaga hem. Resurssvagheten kan beskrivas på olika sätt och det kan finnas flera olika faktorer som bidrar till resurssvaghet. Exempel på resurssvaghet kan vara dåliga familjeförhållanden, sociala problem, hälsa och dålig ekonomi. Enligt Estrada och Nilsson fanns det ett tydligt mönster mellan vuxna lagöverträdare och resurssvaghet i tidig ålder. De kollade på vuxna som blivit straffade och fängelsedömda, de flesta som blivit fängelsedömda eller straffade har haft en uppväxt med problematiska förhållanden. Dessa personer har sen tidig ålder varit kända bland polisen och andra sociala myndigheter (Estrada & Nilsson 2009).

Som tidigare nämnt är det en cirkel som skapas som blir svår att bryta sig loss från. Genom att få en fot in i den kriminella världen blir det svårt att ta sig ur. Detta på grund av ett utanförskap skapats och de unga kriminella hamnat i det. Utanförskap som kan försvåra för de i framtiden. Startar det i tidig ålder kan det försvåra för personen på längre sikt. Blir exempelvis en person dömd står det med i ens register och kan påverka personens jobb- och utbildningsmöjligheter och andra möjligheter till ett normaccepterat liv vilket i sin tur leder till ett förstärkande av en ogynnsam karriär som tidigare forskning visat (Estrada & Nilsson 2009).

Faktorer som sämre skolgång, dåliga sociala band och arbetslöshet ökar risken för fortsatt brottslighet. Utifrån de förutsättningar som finns tar vi individer olika val. Dessa val kan variera och allt är i förhållande till möjligheter, begränsningar och de olika förutsättningarna som uppstår. Så även om det är individen som ansvarar för sina val så är det enbart i den utsträckning som dess förutsättningar tillåter det (Estrada & Nilsson 2009). Detta kan kopplas till Mertons "strainteorin". Här lyfts den sociala positionens betydelse i förhållande till möjligheter och begränsningar utifrån resursperspektiv och livschanser. De bristande resurserna kan ses ur ett riskperspektiv där det leder till kriminalitet men även som ett resultat av brottsligheten och reaktionen det medfört från samhället. Exempelvis på det sistnämnda kan vara att reaktionen kan medföra en minskad möjlighet för chansen till ett traditionellt liv (Estrada & Nilsson 2009). I rapporten kom de exempelvis fram till resultatet att det är en hög andel av de som begår brott som kommer från splittrade familjer, trångboddhet, och utbildade föräldrar/föräldrar med låg utbildningsnivå. Detta återkopplas till perspektivet om resursbrist och påverkan den har på möjligheter och begränsningar för individerna som studerades (Estrada & Nilsson 2009).

Genom studien de utförde kunde de konstatera och komma fram till slutsatsen att sociala band och fattigdom har en stor avgörande synvinkel på hur det påverkar individen och konsekvenserna det medför på längre sikt. Det avvikande beteendet i ung ålder uppstår på grund av förutsättningar och de val individerna gör utifrån möjligheterna de blivit givna och detta ligger i grund för sämre skolgång, arbetslöshet, missbruk och brottslighet. Det blir svårt att bryta mönstret och chansen till att ta sig ur det normbrytande beteendet minskar. Möjligheten till att flytta från de utsatta områdena minskar och chansen att man bor kvar blir större. Jobbmöjligheterna som uppstår är inte de samma som möjligheterna som finns för personer med högre utbildningsnivå. Detta leder i sin tur till att de individer som en gång var barn och som begick brott på grund av de givna förutsättningarna nu föder barn som kommer leva under samma förhållanden och förutsättningar. Utanförskapet präglas och cirkeln återsluts. Möjligheterna för barnen som föds är lika begränsade som deras föräldrars (Estrada & Nilsson 2009).

I boken *den svenska ungdomsbrottsligheten* (2017) har Nilsson för att stärka sitt argument tagit del av olika intervjuer, med över 5000 fångar, som har i syfte att studera orsakerna bakom ett brottsligt beteende. Genom att jämföra med den övriga befolkningen ses ett mönster där vissa faktorer är mer förekommande än andra. Det framgår exempelvis tydligt att ogynnsamma hemförhållanden under uppväxten är något gemensamt för majoriteten av de fångar som intervjuats. Med ogynnsamma hemförhållanden menas bl.a. skilda föräldrar, föräldrar med alkohol- eller missbruksproblematik, föräldrar som suttit i fängelse, hälsoproblem i familjen och ekonomiska svårigheter i familjen eller att barnet inte fått hjälp med skolarbete hemifrån. Ekonomiska svårigheter har en direkt koppling till låg socioekonomisk status och att inte få hjälp med läxor hemma kan också kopplas till socioekonomi. Oftast har individer med låg socioekonomi ingen utbildning eller en lägre utbildningsnivå som gör att de i mindre utsträckning kan hjälpa barnet. Det kan vara att föräldrarna inte besitter den kunskapen eller av andra socioekonomiska skäl som t.ex. föräldrarnas avvikande arbetstider. Nilsson (2017) menar även att hälsoproblem i familjen kan ha en koppling till familjens socioekonomiska bakgrund.

Att det finns ett samband mellan socioekonomisk status och brottslighet är något de flesta teorierna inom kriminologi antar. Skillnaden är dock hur teorierna ser på hur pass avgörande den socioekonomiska statusen är för att begå brott och kriminalitet (Nilsson 2017). Materialet Nilsson (2017) tagit del av utgår från fångarnas socioekonomiska status under uppväxten och jämför det med den övriga befolkningen. De fångar med familjer med en lägre socioekonomisk status var överrepresenterade medan de fångar med familjer med en högre socioekonomisk status var underrepresenterade. Dock var skillnaderna inte stora, men när ansamlingen av problem istället studerades framkom det stora skillnader i resultatet. De som genomförde intervjuerna jämförde fångarna med övriga befolkningen vad gäller fyra faktorer i familjen: splittringar, allvarliga slitningar, allvarliga hälsoproblem och ekonomiska svårigheter. Det visade sig att 20% av fångarna har tre till fyra av de fyra problemen som undersöktes, medan samma procenttal för övriga befolkningen är 3%. 25% av fångarna hade inga av dessa fyra problem - för den övriga befolkningen ligger motsvarande siffra på ca 66% (Nilsson 2017).

Bristande resurser och socialt kapital är också något som Nilsson lyfter upp som påverkande faktorer. Han menar att det går att koppla resultatet från denna studie till både Mertons straint teori och Hirschis teori om sociala band. Han menar att bristande resurser under uppväxten gör att fångarna känt sig tvungna att ta till sig andra medel för att nå de mål om framgång som finns i det konventionella samhället. Bristande socialt kapital kan enligt

Nilsson tolkas som svaga sociala band. Eftersom bristande resurser är en riskfaktor för svaga sociala band, och bristande socialt kapital enligt Hirschi är orsaken till ett kriminellt beteende, går det att konstatera att barn till socioekonomiskt svaga föräldrar inte har samma förutsättningar och samma livschanser som andra med högre status, att nå de mål som finns i det etablerade samhället. Nilsson lyfter dock fram att problemet inte ska läggas på individen eller på föräldrarna då de utifrån deras socioekonomiska förutsättningar inte kunde ge barnet det som behövdes för att skydda hen från att bli kriminell. Om man ser till strainteorin så saknas det resurser som föräldrarna många gånger inte kan rå för, och kollar man på det utifrån teorin om sociala band så fanns inte förutsättningarna där för att utveckla starka sociala band (Nilsson 2017).

Eftersom det går att se orsakerna till brottsligheten både utifrån strainteorin och teorin om sociala band, går det att tolka resultatet som att begränsade medel och möjligheter, tillsammans med en bristande social kontroll från familj och vänner, utgör väldigt stora riskfaktorer för att begå brott och utvecklas kriminellt. Nilsson (2017) lyfter fram att även egna problembeteenden var något gemensamt för de flesta fångarna. De vanligaste beteendeproblematikerna är familjeproblem, kriminalitet och missbruk.

Skolans påverkan

Skolverket (2018) har också sett en koppling mellan skolresultat och socioekonomisk bakgrund. Dåliga skolresultat har sedan lång tid setts som en riskfaktor för utvecklandet av ett kriminellt beteende (Polisen 2017). I en longitudinell kvantitativ studie undersökte Skolverket bl.a. vilken betydelse familjens socioekonomiska bakgrund har för barnets skolresultat. Den socioekonomiska bakgrunden mättes genom en sammanställning av föräldrarnas utbildningsnivå, samlade inkomster och grad av bidragstagande. Studien analyserade meritvärdet och resultat i engelska och matematik från samtliga elever i årskurs 9. Studien visar att andelen variation i elevernas skolresultat som kan förklaras av deras socioekonomiska bakgrund mellan år 2000-2006 låg stadigt runt 18%. Den sista mätningen gjordes 2015 och mellan 2006 och 2015 ökade andelen successivt till 23%. Studien visar att den socioekonomiska bakgrunden spelar roll för elevernas skolresultat och att den sedan 2006 fått en ökad betydelse. Genom att undersöka varje påverkande faktor för sig, kom undersökarna fram till att det som spelar störst roll för elevernas skolresultat, är föräldrarnas utbildningsnivå (Skolverket 2018).

Skolverkets studie mäter också skolsegregationen utifrån socioekonomisk bakgrund. Med segregation i detta fall, menar undersökarna uppdelningen av elever på olika skolor utifrån deras socioekonomiska bakgrund. Det vill säga, att vissa skolor går barn till föräldrar med hög socioekonomisk status, medan det på andra skolor går barn till föräldrar med låg socioekonomisk status. Studien visar att skolsegregationen ökat med 6 procentenheter mellan 1998-2015, från ungefär 15% till 21%. Skolverkets studie visar också att det finns ett samband mellan den ökade skillnaden i resultat och skolsegregation. Till största del beror skillnaden i resultat på den ökade skolsegregationen (Skolverket 2018). Det innebär att skolan gör det svårare för unga med låg socioekonomisk status att göra en klassresa. En misslyckad skolgång har visat sig vara en riskfaktor för att utveckla ett normbrytande beteende för barn till socioekonomiskt utsatta föräldrar. På så sätt kan skolan ses som en bidragande faktor till att upprätthålla den utanförskap som finns i de svaga socioekonomiska områdena. På samma sätt är en lyckad skolgång en skyddsfaktor för dessa barn, då det öppnar upp möjligheter för dem, såsom att vidareutbilda sig (Polisen 2017).

I artikeln "*Police-reported school violence among children below the age of criminal responsibility in Sweden – signs of increased sensitivity and segregation?*" (2017) analyserar Vainik och Kassman hur benägna vissa skolor är till att anmäla brott och kriminella handlingar men även hur ofta brott förekommer i olika skolor. I artikeln visar författarna en skillnad i anmälingsgraden hos olika skolor baserat på hur välbärgade skolorna är. Studien visar att bakgrunden eleverna hade påverkade hur ofta polisen var inblandad. Det vill säga att skolor med elever vars föräldrar kom från en högre ekonomisk bakgrund och högre utbildningsnivå hade lägre andel anmälda brott i skolorna. Detta berodde inte på att skolorna inte anmälde brotten utan snarare tvärtom, acceptansen för brott var mycket lägre och tröskeln var hög. Alltså hade det utvecklats en större kulturell känslighet mot brott. Detta i sin tur innebar lägre andel brott i skolorna då det var oacceptabelt samt att de brott som skedde anmäldes direkt vilket kan anses som ett hårt straff (Vainik & Kassman 2017).

Lite sämre rustade skolor i områden som kunde anses som utsatta hade dock en högre andel anmälda brott per elev. Detta berodde dels på att brott var vanligare förekommande då det inte var lika misstyckt då den kulturella känsligheten mot våld inte var lika hög. Trots att acceptansen var högre så var även andelen anmälda brott högre. Detta kan bero på att brott sker så ofta då straffet inte alltid är en polisanmälning. Detta kan i sin tur leda till att elever inte ser allvaret i brotten de begår då de inte bestraffas och utövar därmed brottsliga handlingar i en högre grad (Vainik & Kassman 2017).

I artikeln menar de att hur man ser på brott varierar beroende på vem man är, vem som ses som offret och vem som ses som antagonisten. I genomsnitt hade offentliga skolor fler brott än privata skolor, skolor med lägre merit och betyg hade fler rapporter. Kopplingen de drog var att elever som kom från lägre socioekonomiska förhållanden var mer utsatta till att begå brott. Då resultaten i skolan och standarden hade en tydlig korrelation med föräldrarnas utbildningsnivå ledde det i sin tur till socioekonomiska konsekvenser (Vainik & Kassman 2017).

I detta kapitel har riskfaktorn skola identifierats och genomgått. Skolan har en stor påverkan på elever och hur de påverkar elever kan variera och vara avgörande för barnet. Antingen kan skolan fungera som en skyddsfaktor- eller så kan den verka som en riskfaktor för elevernas utvecklande. Vilken faktor det slutar upp att vara för eleverna beror på klasskonstellationen alltså vem klasskamraterna är, lärarens påverkan och uppsikt över klassen, individens egna koncentrationskapacitet och hur bra rustad skolan är.

Bostadsområdets påverkan

Sarnecki och Carlsson (2020) refererar till Merton och Ashley-Montagu i boken "*Introduktion till kriminologi*". De menar att enligt Merton och Ashley-Montagu blir en individ kriminell på grund av miljön och förutsättningarna. Till skillnad från vad Andersson (2001) skriver, menar Merton att det enbart är omgivningen som spelar roll i hur en individ formas och är en person uppvuxen i en miljö med sämre förutsättningar spelar biologin ingen roll. Det ligger alltså inte i genetiken utan det kriminella beteende kommer som ett resultat av förutsättningarna. Det kan tolkas som att det inte finns några skillnader i den biologiska utgångspunkten utan miljön är den som skapat en del av förutsättningarna och det är den som skiljer de kriminella och icke-kriminella åt. Samhällsstrukturen är alltså roten för beteendet och gängkulturen som anammas. Det innebär att kriminella människor är det för att de inte blivit givna möjligheten till att kunna vara något annat på grund av att de är födda i "fel" miljö. De blir alltså infödda i ett utanförskap och den möjliga potential som kan finnas får

aldrig chansen att beträdas då de givna omständigheterna ej tillåter det på grund av brist på resurser i form av exempelvis ekonomiskt kapital (Sarnecki & Carlsson 2020).

En annan forskare inom kriminologi som försökt analysera relationen mellan ekonomisk utsatthet och brottslighet är Cohen. Cohen studerade under Merton och spann därmed vidare på hans teori om strain som i sin tur utvecklades vidare. Cohen menar att utanförskap börjar redan i tidig ålder. Ett exempel Cohen skriver om var att det avvikande beteendet börjar i tidig ålder i skolan. Enligt Cohen börjar till exempel utanförskapet när arbetarklassen ska möta standarden och kraven i skolan så är de inte lika bra lämpade och rustade för det som medelklassen är. Det uppstår en krock och en klyfta mellan eleverna framträder. Arbetarklasspojkar tenderar att dra sig till varandra och rent automatiskt känner de ett sammanhang i varandras sällskap (Cohen 1973). Pojkarna kan även variera i åldern vilket inte spelar så stor roll, utan det som spelar roll är att de kan relatera till varandra och känna en gemenskap dem emellan. Det blir som att ett "gäng" med arbetarklasspojkar som bildas. Känslan av oduglighet som kan ha uppstått bland pojkarna och statusfrågan är numera löst. Cohen säger att det inte är någon skillnad på pojkarna och ingen är "bättre" än den andra då de alla har haft samma eller liknande förutsättningar. De behöver inte känna sig underlägsna bland medelklassen för nu har de varandra. Dock är det en stor skillnad på småpojkar i skolor och kriminella gäng i de utsatta områdena. Busen som skolpojkar utför är inte i lika stor allvarlighetsgrad som de brottsliga handlingarna som begås av kriminella gäng. Men enligt Cohen är principen densamma och menar på att skolteorin kan appliceras på den samhällsstruktur som bildats och den sociala orättvisan som skapats kring den förutbestämda förutsättningen. Alltså ser de att bristen i att uppnå de uppsatta målen det etablerade samhället konstruerat som grunden för brottsligheten som uppstår i de utsatta områdena (Cohen 1973).

Enligt Hill m.fl. 1999 löper det en större risk att ungdomar som går med i gäng oftare är inblandade i allvarliga brott än ungdomar som inte gör det. Detta kunde konstateras genom en studie som genomfördes där det undersöktes vilka riskfaktorer som finns i åldern 10-12 som kan påverka den unge att gå med i ett gäng i tonåren. Det visade sig bland annat att förekomsten av narkotika i bostadsområdet är en riskfaktor för utvecklandet av en kriminell livsstil för de barn och unga som bor i området. Av 808 högstadiel elever var 15% kriminella. 30% utav dessa hade haft narkotika tillgängligt i sitt bostadsområde medan det endast var 10% som var kriminella som inte hade det i sitt område. Det innebär att barn och unga med narkotika tillgängligt i bostadsområdet, löper tre gånger så stor risk att utveckla en kriminell livsstil jämfört med de som inte har det. Studien visar att det här förhållandet även kan appliceras på bostadsområden med hög kriminell koncentration. Ju mer kriminalitet det finns i ett område, desto större är risken att barn och unga i det området blir kriminella. Det i sin tur leder till att ungdomar som är gängmedlemmar exempelvis löper större risk till att begå brottsliga handlingar i form av drogmissbruk, vapeninnehav i jämförelse med ungdomar som inte är gängmedlemmar. Kopplingen mellan brott och gäng har och är stor och tydlig. Detta på grund av att risken till att begå brott blir större när ens vänner också begår brott och när acceptansen för brotten blir högre (Hill m.fl. 1999).

Hill m.fl. (1999) menar att en god social struktur i områden kan fungera som en skyddsfaktor för barnen i området, på samma sätt som en mindre fungerande social struktur kan utgöra en riskfaktor. Detta visar att faktorer på strukturell- och områdesnivå kan ha en inverkan på barnens utveckling av en kriminell livsstil (Hill m.fl. 1999).

Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) har genom en longitudinell studie visat i vilken omfattning ekonomiskt svaga bostadsområden påverkar utvecklandet av ett kriminellt beteende för de unga som bor i området. Studien visar även familjens roll och andra faktorer som kan vara skyddande eller öka risken för ett kriminellt beteende. Studien intresserar sig för unga vars bakgrund är från en etnisk minoritet och som bor i svaga socioekonomiska områden. Intervjuer genomfördes två gånger med ett års mellanrum och pojkarna var vid första intervjun mellan 11-14 år. 1105 pojkar deltog i studien och 50% av dessa var utsedda av lärarna ha en hög risk för att utveckla allvarliga aggressionsproblem. Studien visar ett tydligt samband mellan bostadsområdets avvikande sociala struktur och början till ett brottsligt beteende. Trots att fattigdomen i området är densamma så kan den sociala strukturen skilja sig åt. Resultatet visar att ungdomsbrottsligheten i området ökar ju mer den avvikande sociala strukturen i området är. Det går alltså inte att likställa alla socioekonomiskt svaga områden då faktorer som den sociala strukturen i området har en inverkan, samt graden av fattigdom och brottslighet (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000).

Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) menar att strukturen i området bl.a. kan påverka hur familjen fungerar och hur föräldrar hanterar sina barn. De tar upp flera exempel som visar hur familjen påverkas av bostadsområdet och dess sociala struktur. De skriver att både för lite eller för mycket föräldrakontroll i vissa områden kan öka risken för den unge att utveckla ett brottsligt beteende. Detta till skillnad från andra områden där samma minskad eller ökad kontroll inte får samma effekt. Ett annat exempel är ensamstående mammor som är bosatta i socioekonomiska områden med mycket kriminalitet. De försöker skydda sig själva och sina barn genom isolation men går samtidigt miste om eventuellt socialt stöd (Gorman-Smith Tolan & Henry 2000).

Med en funktionell struktur i ett område menar Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) ett område som bidrar till gemenskap, socialt stöd, tillsyn och social kontroll men även möjlighet till delaktighet i olika organisationer. Gorman-Smith, Tolan och Henry understryker vikten av en funktionell struktur för unga som riskerar att hamna i kriminalitet då dessa är viktiga skyddsfaktorer för barn och unga som växer upp i socioekonomiskt svaga områden. De funktionella strukturerna ses som en skyddande faktor även för de barn som kommer från familjer med allvarligare problem. På samma sätt som ett funktionellt bostadsområde kan ha en skyddande effekt, kan ett icke-funktionellt bostadsområde öka risken för en kriminell utveckling.

Studien, som även jämför olika typer av bostadsområden, visar att de barn och unga som bor i de mest utsatta områdena med icke-funktionella strukturer, löper störst risk att utveckla ett kriminellt beteende. Det kriminella beteendet är indelat i tre mönster, de som långvarigt utför mindre brott, de vars kriminella beteende ökar och de som långvarigt är involverade i grövre brott. Ungdomar som bor i utsatta områden med icke-funktionella strukturer löper större risk att uppvisa alla tre kriminella beteendemönster jämfört med ungdomar som bor i andra socioekonomiskt svaga områden. Resultatet visar även att ungdomar som kommer från familjer som har det tufft, löper större risk att för att utveckla alla kriminella beteendemönster. Med familjer som har det tufft menar Gorman-Smith, Tolan och Henry, familjer med varaktigt avsaknad av - eller minskad - disciplin, tillsyn, struktur, sammanhållning och tro på familjen.

Salmi och Kivivuori (2006) menar att strukturen i området i större utsträckning påverkar brottsligheten än vad de boendes individuella karaktärsdrag gör. De menar alltså att ju mer icke-funktionell strukturen i området är, desto högre brottslighet och avvikande beteende

kommer det finnas i området. Samtidigt menar de, liksom Hill m.fl. (1999) och Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000), att den sociala strukturen hänger ihop med den kriminella koncentrationen i området. Salmi och Kivivuori (2006) tillägger dock att även den sociala strukturen har att göra med det sociala kapitalet. De menar att det går att likställa lägre socialt kapital med mindre funktionell struktur.

Som tidigare forskning påvisat, är det många olika faktorer som spelar roll för att en individ ska utveckla ett kriminellt beteende. Vissa faktorer är biologiska, såsom personlighetsdrag och beteendemönster, medan andra är yttre faktorer. Yttre faktorer kan vara relationen till föräldrar och vänner, socioekonomisk status, skola och förhållanden i den yttre sociala miljön (BRÅ 2001). Huruvida barn påverkas negativt av att växa upp i socioekonomiskt svaga områden är ett välstuderat ämne menar Andersson i sin BRÅ-rapport (2001). Han menar att den tidigare forskningen visar att barn i dessa områden löper större risk att utvecklas antisocialt. Det i sin tur är en riskfaktor för utvecklandet av en kriminell livsstil. Han poängterar att även fast risken är större, blir de flesta inte tungt kriminella. Dessutom menar Andersson (2001) att samband som finns på områdesnivå mellan kriminalitet och socioekonomisk status, inte direkt kan appliceras på individnivå. Sambandet på områdesnivå är också något som Polisen (2017) uppmärksammat. De har dessutom skapat en term för dessa områden som de kallar för "utsatta områden". Det som särskiljer utsatta områden från resterande områden är den låga socioekonomin och den höga koncentrationen i kriminella i området (Polisen 2017). Andersson menar i sin rapport att den ökade risken för att utvecklas kriminellt, i större utsträckning beror på det socioekonomiskt svaga bostadsområdet än på familjens låga socioekonomiska status. Han skriver dessutom att både svensk och internationell forskning visat att kopplingen mellan familjens socioekonomiska status och risken för en kriminell utveckling för barnet inte är så stark (BRÅ 2001). Familjens socioekonomi och bostadsområdet har dock en tydlig koppling då de med låg socioekonomi oftast inte har några andra alternativ än att bo i socioekonomiskt svaga bostadsområdet på grund av deras begränsade ekonomi.

Andersson (2001) tar i sin rapport upp att bostadsområdets struktur och sociala sammanställning kan utgöra en ökad risk för barnet att utveckla ett kriminellt beteende. Hur och om barnet påverkas, beror på olika individuella förutsättningar. Den sociala sammansättningen i området kan ha en negativ påverkan på olika sätt, ett exempel är att den gör det svårt för föräldrar att få stöd i barnets socialiseringsprocess. Stödet kan vara från såväl vuxna som unga i barnets omgivning. En studie som finns med i Anderssons rapport i BRÅ, visar att barn som påverkas negativt av bostadsområdet, uppvisar det i tidig ålder genom att begå brott. De som inte gör det, påverkas inte negativt av att ha vuxit upp i ett socioekonomiskt svagt område. Studien inkluderar även barn som tidigt uppvisat allvarliga psykosociala problem. För dessa barn var risken för en kriminell utveckling lika stor oavsett var de vuxit upp (BRÅ 2001).

År 2017 fanns det 61 bostadsområden i Sverige som polisen utsåg som utsatta. Majoriteten av familjer med låg socioekonomisk status bor i dessa områden. Likt Andersson menar Polisen (2017) att dessa områden kan ha en negativ påverkan på barnens utveckling av ett kriminellt beteende. Polisen beskriver hur dessa områden många gånger utvecklar, till någon del, parallella samhällsstrukturer som kan ha en påverkan på barnen som växer upp i området. Med parallella samhällsstrukturer menar polisen, att det skapas en social ordning som har andra lösningar parallellt till det samhällssystem som finns. I vissa fall går den alternativa lösningen i en parallella samhällsstruktur emot svensk lag och den svenska demokratiska samhällsordningen och utgör ett hot. På samma sätt utgör det ett hot när de alternativa

lösningarna sker mellan en legal och illegal samhällskontext. Polisen menar att det i de utsatta områdena finns en social ordning som på ett eller annat sätt avviker från det demokratiska samhällssystemet (Polisen 2017). Polisen (2015) påpekar dock att det inte finns några områden där en parallell samhällsstruktur existerar fullt ut men att det finns inslag av det i de utsatta områdena.

Parallella samhällsstrukturer, det vill säga en avvikande social ordning, skapas genom att aktörer som inte förespråkar det demokratiska systemet, får inflytelse i det enskilda området. Polisen pekar främst på kriminella aktörer som orsaken, men menar även att det kan vara religiösa ledare som sprider budskap som motsätter sig demokratiska värderingar. I dessa områden kan det skapas egna normer, egna sätt att skipa rättvisa, svart ekonomi genom bl.a. illegala affärer, svartarbete etc. Polisen bedömer att det finns resurser och verksamheter i områdena som gör det möjligt för människor att helt och hållet leva utanför det svenska samhällssystemet. Det är kriminella som gör det möjligt genom att tillgodose behoven av varor och tjänster som finns i områdena. Dessa varor och tjänster kan i grunden både vara illegala och legala. Det kan exempelvis vara narkotika, men också datorer som säljs på en svart marknad. De kriminella nätverken kan bland annat ordna boende, arbete, och stort utbud av varor som säljs till underpris (Polisen 2017).

Rättskipning är också något som löses på egen hand i vissa utsatta områden där inslag av parallella samhällsstrukturer finns. Det finns flera olika orsaker till det, dels för att skydda den kriminella verksamheten, dels för att det finns en tradition av att lösa oenigheter på egen hand och dels för att det finns en negativ bild av rättssystemet att det inte är legitimt, att det är långsamt eller inte tillräckligt anpassat (Polisen 2017).

Inslag av parallella samhällsstrukturer går att se i många ekonomiskt utsatta områden. Parallella samhällsstrukturer är en konsekvens av socioekonomisk utsatthet samtidigt som det bidrar till att upprätthålla den utanförskap och allt som medför med denna. Om parallella samhällsstrukturer ska studeras utifrån Hirschis teori om sociala band går det att konstatera att övertygelsen och tilltron till samhället är väldigt svag då området visat sitt missnöje mot samhällets normer och regler genom att skapa egna normer, strukturer och värderingar som dominerar i området och som strider mot det demokratiska systemet (Polisen 2017). Eftersom den parallella samhällsstrukturen är normen i området finns det ingen social press på att följa det konventionella samhällets normer och regler. Därmed blir barn som växer upp i områden där det finns inslag av parallella samhällsstrukturer påverkade i deras övertygelse och anknytning till samhället. En parallell samhällsstruktur kan också påverka individens åtagande då målet i en parallell samhällsstruktur inte är de som finns i ett konventionellt samhälle. Barn uppväxta i ett sådant område har många gånger inte heller en meningsfull fritid då de socioekonomiska förutsättningarna inte gör det möjligt för de att ha det. Det kan t.ex. vara på grund av ekonomiska skäl eller ansvar som läggs på barnet från ung ålder (Socialantropologiska institutionen 2020). Sämre socioekonomiska förutsättningar leder till att ungdomar begår brott i högre grad än vad de gör när de inte utsätts för sämre socioekonomiska förutsättningar.

Familjer med låg socioekonomi bosätter sig oftast i områden som är socioekonomiskt utsatta då deras valmöjligheter är ytterst begränsade. Bostadsområden som är socioekonomiskt utsatta har genom olika studier visat sig ha en negativ inverkan på de som bor i dessa områden. Ofta finns det en högre kriminell koncentration och en ökad förekomst av narkotika i områdena vilket är riskfaktorer för de barn och unga som växer upp där. Det finns dock olika strukturer i dessa områden som spelar en betydande roll för hur bostadsområdet

betraktas, antingen betraktas den som en risk- eller skyddsfaktor. Ju mer avvikande strukturen i bostadsområdet är från samhällsstrukturen, desto mer anses området utgöra en riskfaktor för dess barn och ungdomar.

6. Analys

I detta kapitel kommer det analyseras vad forskningen säger kring orsaken till kriminalitet i relation till de teorier som arbetet utgår ifrån. Det innebär att vetenskapliga artiklar som är peer reviewed kommer att framställas i detta avsnitt samt en uppgrändning av olika teman som är återkommande i uppsatsen. För att kunna förstå litteraturen i relation till teorierna som valts kommer de vetenskapliga artiklarna framställas först för att sedan kopplas till teorierna som en avslutande del i varje tema.

Olika faktorer och ansamlingens påverkan

I kunskapsläge har vi berört riskfaktorer som inte har en direkt koppling till socioekonomi, såsom kognitiva svårigheter (Mann & Reynolds 2006) och aggressivt beteende på individnivå (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000) samt familjeförhållanden, skola, bostadsområde och vänner på grupp- och områdesnivå (Hill m.fl. 1999). Tidigare forskning visar att en riskfaktor ökar förekomsten av andra riskfaktorer, men även att det finns orsakssamband mellan riskfaktorer på olika nivåer (Hill m.fl. 1999; Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Till exempel kan en individuell/biologisk riskfaktor som kognitiva svårigheter, öka risken för att individen går ut med låga betyg, vilket är en annan riskfaktor för utvecklandet av en kriminell livsstil (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Samtidigt menar flera studier (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000; Hill m.fl. 1999; Nilsson 2017) att ansamlingen av flera riskfaktorer utgör en större risk för individen att utveckla ett kriminellt beteende. För att sammanfatta det innebär det att en riskfaktor ökar risken för andra riskfaktorer, och ju fler riskfaktorer individen har, desto större blir risken för kriminalitet.

Även Nilsson (2017) skriver i sin studie att hänsyn bör tas till ansamlingen av riskfaktorer. Det är först då det går att se en komplett bild av orsakerna till det brottsliga beteendet. Han menar att det går att anta att ju fler riskfaktorer som kan kopplas till brottslighet, desto större blir risken för brottslighet. Hans studie visar att fångar med ett flertal riskfaktorer var överrepresenterade jämfört med jämförelsepopulationen. De fångar som inte hade någon av de riskfaktorer som de i studien använde som mått, var starkt underrepresenterade i förhållande till jämförelsepopulationen. Det styrker Nilssons antagande om att ansamlingen av riskfaktorer utgör en förhöjd risk för brott (Nilsson 2017).

Garnefski och Okma (1996) menar likaså att olika riskfaktorer påverkar och utlöser varandra. Barn som kommer från en familj med låg socioekonomisk status, har alltså en riskfaktor som kan göra att barn samla på sig andra riskfaktorer till följd av den och som sedan leder till att de utvecklas kriminellt. Den socioekonomiska faktorn kan vara den som utlöser kriminaliteten, antingen genom att den tillsammans med till exempel individuella och familjerelaterade riskfaktorer är det som utlöser kriminaliteten, eller att den riskfaktorn är startskottet på flera andra riskfaktorer som sedan kommer att leda till kriminalitet. Det kan till exempel vara att den socioekonomiska faktorn gör att det går dåligt i skolan, att individen sedan får kriminellt belastade vänner och att det gör att barnet eller ungdomen på så vis utvecklar en kriminell livsstil.

Ansamlingen av riskfaktorer kan kopplas till Hirschis teori om sociala band. Svaga sociala band kan liknas vid riskfaktorer. Hirschi (2002) menar att ju fler svaga sociala band individen har, desto mindre har individ att förlora på att begå brott. De svaga sociala banden minskar den sociala kontrollen som vanligtvis håller tillbaka individer från att begå brott. På samma sätt som fler riskfaktorer ökar risken för brottslighet, ökar även risken för brottslighet ju fler svaga sociala band individen har (Hirschi 2002).

Detta kan även kopplas till Mertons teori om strain. Individerna upplever strain när det inte finns legitima medel till att uppnå de värdiga målen samhället satt upp. Genom att ha olika kognitiva svårigheter som nämns i Mann och Reynolds (2006) saknar individen de förutsättningar som finns för att kunna leda till ett värdigt livsmål. Det kan i sin tur leda till att individen tar till sig av andra medel för att kunna uppnå de värdiga målen. När den unge har en kognitiv svårighet som påverkar den ungas skolgång leder det till den unga inte går ut med bra skolbetyg. Det betyder att framgång med hjälp av lyckad skolgång blir svåruppnåeligt. Vägen till det värdiga livsmålet "framgång" blir svårare då den väg som samhället anser vara "klassisk" och legitim misslyckas då det gått dåligt i skolan. För att jämna ut klyftan och för att kunna ta sig till det värdiga målet så blir det enligt Merton (1967) att individen tar till sig av kriminalitet istället (Merton 1967).

Resursers påverkan

Det som framkommit enligt tidigare forskning är att resurser spelar roll i ungdomens liv. De olika resurserna kan ses som förutsättningar som antingen fungerar som risk- eller skyddsfaktorer i den ungas liv (Garnefski & Okma 2006). Resurssvagheten kan därmed ses som en begränsning i den unges liv då riskfaktorer fungerar kumulativt (Hill m.fl. 1999 Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Det innebär att en riskfaktor kan vara orsaken till att en annan riskfaktor uppstår och som i sin tur påverkar nästa riskfaktor. Detta kan efterliknas vid resurser där exempelvis ekonomiskt kapital kan ses som en resurs. Denna resurs kan kopplas till boende där en sämre ekonomi kan leda till att den unga och dess familj blir tvungna att bo i sämre rustade områden där det finns en högre koncentration av andra människor med liknande förhållanden ekonomimässigt.

Sämre ekonomi kan även öka risken för trångboddhet ifall den ungas föräldrar inte har råd till att betala för ett större boende. Dessa faktorer är benägna till att utvecklas till riskfaktorer som kan leda till att det normbrytande beteendet anammas (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Detta i koppling till andra resurser som dåliga familjeförhållanden, sociala problem, hälsa har en tydlig koppling till socioekonomisk utsatthet och brottsliga handlingar. Som nämnt i ovan kapitel så har olika riskfaktorer och ansamlingen av dessa en påverkan på individen och ifall skyddsfaktorerna inte är många innebär det att risken för avvikande beteende ökar (Hill m.fl. 1999; Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Tillgång till ekonomiskt kapital ökar chanserna för den unga. Exempelvis finns det en resurs i form av ekonomi behöver den unga inte bo i trånga hemförhållanden samtidigt som området familjen bosätter sig i inte behöver ha en hög koncentration av socioekonomisk utsatthet. Det innebär att chansen för individen att gå i en skola med bättre utrustning och redskap som kan öka individens förutsättningar till en bättre och mer lyckad skolgång (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000).

Detta går att koppla till strainteorin och teorin om sociala band. Då resurser är ett så övergripande ämne som berör så många olika faktorer kommer en mer djupgående koppling till teorierna ske under varje riskfaktors påverkan under detta avsnitt.

Skolans påverkan

Det som kunnat konstateras enligt tidigare forskning är att skolan spelar en väldigt stor roll i barnets utveckling och i barnets senare livsval. Relationen till skolan kan vara en del av de avgörande faktorerna till att ett barn utvecklar ett kriminellt beteende. Det innebär även att ett gott engagemang i skolan med bra skolresultat kan vara en skyddsfaktor för att ett normbrytande beteende som kriminalitet inte ska förekomma (Mann & Reynolds 2006). Ifall barnen inte är engagerade i skolan och har ambitioner till att lyckas bra i skolan samt har en dålig anknytning till skolan kan det vara riskfaktorer för att ett kriminellt beteende ska utvecklas (Hill m fl. 1999). En stor riskfaktor för barn är dåliga skolresultat där Hill menar att barn som befinner sig mellan åldrarna tio- till tolv år är mest sårbara för att utveckla kriminellt beteende. Detta kan ske om resultaten i skolan är dåliga och ifall dessa barn har låg anknytning till skolan samt svårigheter med inlärningsprocessen som även kan nämnas som kognitiva svårigheter (Hill m fl. 1999).

Unga som blir förknippade med kognitiva svårigheter har en tydlig koppling till kriminalitet. En studie som genomfördes av Mann och Reynolds visade att unga med sämre vokabulär, sämre verbala kunskaper i form av argumentation och låga skolresultat löpte större risk för att utveckla normbrytande beteende i form av kriminalitet med hela 27%. För de elever som hade dessa svårigheter visade det sig även att det var två gånger så stor risk till att de skulle bli kriminella senare i livet än vad det var för de ungdomar som inte hade de ovannämnda svårigheterna. Som en åtgärd för dessa problem i skolorna kunde det resulteras i att eleverna med de särskilda behoven fick specialundervisning. Risken med det kunde dock bli att eleverna istället valde att bland annat skolka från skolan. Detta i sig är en riskfaktor som kan leda till kriminalitet (Mann & Reynolds 2006).

Det blir därmed viktigt med lärare som besitter bra kunskaper inom pedagogik och undervisning. Ifall lärarna har dålig uppsikt på klassen och eleverna kan det öka riskerna för kriminalitet bland eleverna. Det blir väsentligt för elevernas framgång att få stöttning av läraren samt att läraren visar intresse och engagemang i elevernas både fysiska och psykiska hälsa. Enligt studien gjord av Salmi och Kivivuori kunde de bra egenskaperna hos läraren även innebära en skyddsfaktor för eleverna. Fick eleverna uppmuntran av läraren samt en känsla av hoppfullhet kunde de även motiveras till att vilja prestera bra i skolan som i sin tur innebar god anknytning till skolan och en minskad risk för senare kriminella livsval (Salmi & Kivivuori 2006). Läraren utgör därmed en viktig roll i barnens framgång och avsaknaden av exempelvis god uppsikt samt kontroll över klassen innebar även större risk för chansen att eleverna blir kriminella då lärarens roll kan påverka elevens anknytning till skolan (Salmi & Kivivuori 2006).

God anknytning till skolan är ytterst viktig och en del av den fundamentala skyddsfaktorn som kan leda till ett liv utan kriminell koppling. Detta kan påvisas av ett flertal studier där bland annat Garnefski och Okma konstaterat att det normbrytande beteendet hos barnen kan förekomma på grund av dålig anknytning till skolan. Enligt studien Garnefski och Okma utförde visade det sig att elever som ofta tjafsade med läraren, hade allmänna problem i skolan samt förknippade skolan med negativa känslor, hade senare i livet utvecklat kriminella livsstilar (Garnefski & Okma 2006).

När Merton talar om strain talar han om en klyfta mellan värdiga livsmål uppsatta av samhället och medel som används för att uppnå dessa. Som det nämnts tidigare är det inte alla som har förutsättningarna till att uppnå målen med legitima medel. Ett av medlen som anses som legitima är exempelvis skolan. Att som person fokusera på framgång i skolan för

att sedan uppnå ekonomisk framgång genom ett legitimt jobb är vad samhället anser som normenligt (Merton 1967). När unga har en negativ relation till skolan där det går sämre för vissa elever leder det i sin tur till dåliga skolresultat. De sämre skolresultaten innebär en minskad chans till att kunna vidareutbilda sig själv och möjligheten till att få ett jobb med högre utbildningsnivå. Den ekonomiska framgången i form av en lyckad skolgång med senare legitimt jobb fallerar. Målen att uppnå den ekonomiska framgången finns fortfarande där men medlen finns inte där på grund av förutsättningarna av hur samhället är strukturerat. Det kan i sin tur leda till att unga istället väljer att ta till sig av andra icke legitima medel för att få möjligheten att uppnå de värdiga målen. Den unge väljer då att ta till sig av kriminalitet för att få in en inkomst som ska motsvara de legitima medlen. Enligt normen är dessa medel ej legitima så målen som uppnås med dessa medel är ej accepterade av normen. Detta leder till att strain uppstår som leder till att kriminalitet utvecklas (Merton 1967).

Den andra teorin som vi valt att utgå ifrån är teorin om sociala band som även den diskuterar orsaken till varför kriminalitet uppstår bland människor. Hirschi nämner att kriminalitet är en instinkt alla människor har men att vi med hjälp av olika sociala band skyddar oss från att agera ut på dessa instinkter. En god anknytning till skolan blir därmed central i förhållande till denna teori då de unga som har en dålig anknytning till skolan löper större risk att utveckla kriminella beteenden (Hirschi 2002). Även Nilsson (2017) menar att skolan är en av de mest socialiserande insatserna. Det innebär att skolan utgör en stor risk- eller skyddsfaktor beroende på hur det går för individen i skolan. För individen som det går dåligt för i skolan minskar den sociala kontrollen eftersom ett av de sociala banden - anknytning - försvagats. Ett annat sätt som skolan kan kopplas till Hirschis teori är genom det sociala bandet "åtagande" som ofta är kopplad till lyckad skolgång. Åtagande är konventionella mål om bland annat samhällelig framgång i form av utbildning och arbete som ofta kan försvagas när eleven inser att det kan bli svårare att nå de målen med dåliga resultat från skolan. Detta kan göra att vissa individer struntar i de konventionella målen och då har de enligt Hirschis teori mindre att förlora på att begå brott. Med åtaganden var det inte värt att riskera sina konventionella mål för att begå brott men nu när individen inte har det längre spelar det inte längre lika stor roll att hålla sig borta från brott - som Hirschi menar är en del av vår natur (Hirschi 2002).

Det finns en tydlig korrelation mellan skolan och den unges utvecklande av kriminellt beteende. Som Skolverket (2018) skriver innebär sämre skolresultat en ökad risk för eleven att utveckla ett normbrytande beteende. De elever som kommer från socioekonomiskt utsatta områden löper en ännu större risk till utvecklandet av ett kriminellt beteende då skolsegregationen är en medverkande faktor i utbildningsnivåns standard (Skolverket 2018). Det visade sig finnas ett tydligt samband mellan skolsegregation och sämre skolresultat, de elever som fick sämre skolresultat gick på skolor i socioekonomiskt utsatta områden och flera av dessa elever hade föräldrar med lägre utbildningsnivå. Med sämre skolresultat innebär det att skolgången inte blir lika lyckad. Detta kan leda till ett upprätthållande av en fortsatt socioekonomisk utsatthet. Det innebär att de elever som får dåliga skolresultat ökar risken att få egna barn med sämre skolresultat och svårare förutsättningar att klara av skolan då riskfaktorn kan leda till att dessa personer blir tvungna att bo kvar i de socioekonomiskt svaga områdena och gå på skolor med sämre skolresultat.

Bostadsområdets påverkan

Det är dock inte bara skolan som kan ha en påverkan på ungdomen och dennes senare livsstil, utan bostadsområdet och närsamhället kan också vara en faktor som har en påverkan på ungdomen. Både Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) och Hill m.fl. (1999) uppger att förekomsten av narkotika i området ökar risken för ett kriminellt beteende. Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) menar även att fattigdom och hög brottslighet samt kriminalitet i bostadsområdet också bidrar till ökad risk för barn och unga att utvecklas kriminellt. Samtidigt menar Polisen (2017) att det finns ett samband mellan socioekonomiskt utsatta områden och koncentrationen av kriminella i ett område. Slutsatsen som kan dras är att barn och unga i socioekonomiskt utsatta området löper större risk att utföra brott och utveckla en kriminell livsstil. Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) bekräftar också denna slutsats i sin studie.

Både Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) och Hill m.fl. (1999) menar att en funktionell social struktur utgör en viktig skyddsfaktor för barn som växer upp i socioekonomiskt utsatta områden med hög kriminalitet. På samma sätt utgör en icke-funktionell struktur i området en ytterligare riskfaktor för dessa barn och unga. Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000) menar att skyddsfaktorer minskar risken för utvecklandet av ett normbrytande eller kriminellt beteende, medan riskfaktorerna gör skyddsfaktorerna svagare. De skriver även att det finns ett samband mellan risk- och skyddsfaktorer på individ-, grupp- och strukturell nivå. Med det menar de att en riskfaktor i familjen, kan framkalla en individuell riskfaktor som sedan kan komma att utlösa en riskfaktor i andra sammanhang - t.ex. i skolan eller bland vänner (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Det innebär att hur närsamhället ser ut och är konstruerat kan påverka ungdomens tolerans och adaptation av kriminella vanor. Enligt Hill m.fl. (1999) kan tillgängligheten av droger som exempelvis marijuana innebära en stor risk till att ungdomen utvecklar kriminella livsstilar (Hill m.fl. 1999). Det resultatet fick Hill m.fl. fram genom att utföra en studie på 808 elever som var mellan åldrarna tio - femton år och som gick på arton olika skolor i USA. Enligt studien visade det sig att de elever som visade kriminellt beteende hade marijuana lättillgängligt i sitt närsamhälle. Det fanns även andra barn som inte hade marijuana i deras närsamhälle men som ändå påvisade kriminella beteende. Dock visade det sig att det löpte en tre gånger så stor risk till ett utvecklande av kriminellt beteende med droger i närsamhället. Det innebär att narkotika i närsamhället i stora drag kan påverka ungdomens inställning till kriminalitet (Hill m.fl. 1999).

Detta innebär i sin tur att bostadsområdet och närsamhället har en påverkan på ungdomen och kan antingen utgöra en risk- eller skyddsfaktor för barnet. Ju mer kriminalitet och ju högre toleransen för kriminalitet är i området, desto högre risk finns det för att unga ska utveckla egna vanor av kriminella handlingar (Hill m.fl. 1999) Det är inte enbart droger som påverkar barn och unga och deras inställning till kriminalitet utan även våld och vapen kan påverka ungdomen. Förekommer det mycket brottsliga aktiviteter i bostadsområdet som våld och annan kriminell aktivitet påverkas ungdomens bild av brotten. Detta kan vara negativt i form av att brottsliga handlingar kan komma att börja idoliseras samt romantiseras. Andra faktorer i bostadsområdet som påverkar barn och ungdomar är bland annat både etnisk- och ekonomisk segregation. Exempelvis folkslagsspecifik homogenitet och hög fattigdom. Det blir avsevärt viktigt att bostadsområdet anses som tryggt och fritt från kriminalitet och droger för att anses som en skyddsfaktor för barn och unga (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000). Trygga bostadsområden anses inte vara det bara av befrielsen från droger och kriminalitet utan uppbyggnaden av det och den strukturella organiseringen som förekommer där spelar också en roll i barnets utveckling. Exempelvis bra grannskap där känsla av tillhörighet kan

uppstå. Detta kan förekomma i form av volontärarbetare som är avsedda för att hålla tillsyn och finnas där för ungdomarna samt kontrollera att kriminalitet och substansmissbruk ej sker. De volontära organisationerna som håller på med det ovannämnda kan hjälpa barn och unga att frångå normbrytande beteenden. En studie som genomfördes av Gorman-Smith, Tolan och Henry visar på att känslan av samhörighet och bra strukturella organiseringar i områden kan fungera som en skyddsfaktor för barn och unga som befinner sig i segregerade områden med etnisk homogenitet och fattigdom (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000).

Flera forskare är överens om att bostadsområdet och närsamhällets strukturella organisering har en tydlig påverkan på barn och unga och deras risker och begränsningar till att utveckla kriminella livsstilar. Salmi och Kivivuori menar att ju lägre socioekonomisk status ett bostadsområde har desto större risk är det för invånarna att hamna i ett utanförskap och större risk för barn och unga i området att anamma ett kriminellt beteende (Salmi & Kivivuori 2006). Det är alltså flera faktorer i bostadsområdet som påverkar barn och unga där de i samband med varandra kan leda till risken till ett ökat kriminellt beteende i form av våld, narkotikamissbruk/narkotikaförsäljning, vapeninnehav och andra kriminella gärningar (Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000).

Som nämnt ovan är det flera forskare som håller med om att bostadsområdet har en påverkan bland annat Savolainen (2018) talar om hur låg socioekonomisk status påverkar ungas avgörande till kriminella liv. Det finns en tydlig korrelation mellan låg socioekonomisk status och kriminalitet som präglas i de socioekonomiskt utsatta områdena (Savolainen 2018). Det är inte bara Savolainen som talar om socioekonomisk utsatthet utan även Mann och Reynolds (2006) gör det i deras studie. De menar att de unga som utvecklar normbrytande beteenden oftast kommer från socioekonomiskt svaga områden med trångboddhet, svag föräldrattillsyn, sämre och lägre utbildningsnivåer och dåliga boenden med familjemedlemmar som lever kriminella livsstilar. Dessa ovannämnda faktorer utgör i samband och relation till varandra en risk för barn och unga till att själva bli kriminella i framtiden (Mann & Reynolds 2006).

Salmi och Kivivuori (2006) tar upp att en icke-funktionell struktur i ett område har en större inverkan på brottsligheten än vad de boendes karaktärsdrag har. Enligt Polisen (2017) har den parallella samhällsstrukturen, som i princip är samma sak som en icke-funktionell struktur, uppstått till följd av (oftast) kriminella i området. Det går alltså att tänka sig att det som i första hand skapat den icke-funktionella strukturen bl.a. har varit kriminella. Det innebär att kriminella i de flesta fall, skapat en mindre funktionell struktur i bostadsområdet som lett till att strukturen i sig har en dålig inverkan på barn och unga som växer upp där. Det blir som en slutna cirkel som reproducerar den icke-funktionella ordningen i området (Polisen 2017).

Detta kan å ena sidan kopplas till teorin om strain där *innovation* är den centrala anpassningsstrategin som kan relateras till bostadsområdets påverkan på ungdomen. Som tidigare nämnt talar Merton om olika anpassningsstrategier som leder till strain som kan förklaras som frustration. Strain uppkommer när samhällsmålet av ett värdigt liv inte går ihop med medlen som finns tillgängliga (Merton 1967). I ovannämnda fall kan det alltså kopplas till strain genom att förutsättningarna för ungdomarna som befinner sig i bostadsområden med kriminalitet och låg socioekonomisk status påverkar deras sätt att uppnå värdiga mål i livet. Det kan bli svårt för ungdomen att få ekonomisk framgång via den klassiska vägen som att gå i skolan för att sedan vidareutbildas och slutligen få ett legitimt jobb om skolan i grunden är bristande och relationen och känslorna den unga har till skolan är negativa (Merton 1967). De ovannämnda faktorerna som påverkar ungdomen och dess inställning till kriminalitet gör att strain uppstår genom att målen är samma men medlen skiljer sig från vad

som är normaccepterat (Merton 1967). Medlen kan istället vara normbrytande i form av kriminalitet som drogförsäljning som nämns i Hills m.fl. studie (1999). Chansen att uppnå ekonomisk framgång finns fortfarande där för ungdomen om den säljer narkotika men försäljning av substanser, som är medlet, är ett brott. Växer den unga upp i ett bostadsområde som ofta är exponerat för droger och narkotika växer toleransen för narkotika och andra kriminella handlingar då det är accepterat i deras ”samhälle” (Hill m.fl. 1999). Denna aspekt kan även kopplas till *tillbakadragande* som är en annan anpassningsstrategi som Merton nämner (Merton 1967). Ämnet kriminalitet och varför det uppstår är komplext men utifrån Mertons teori om strain kan vissa delar förklaras och bli mer begripliga. Som tidigare förklarat är ungdomskriminalitet ett diskuterat ämne inom anpassningsstrategin *tillbakadragande* då de kriminella ungdomarna fortfarande vill uppnå normens värdiga mål som bland annat är ekonomisk framgång och respekt (Merton 1967).

Å andra sidan kan det även kopplas till teorin om sociala band där Hirschi talar om olika anknytningar som skyddsfaktorer där bland annat *åtagande* nämns. Här menar Hirschi att åtagande är när individen har olika mål som exempelvis utbildning arbete och att dessa då ska fungera som en skyddsfaktor som motiverar individen till att inte agera kriminellt. När dessa åtaganden inte finns blir det svårt för individen till att ”hålla sig på banan” då de inte fungerar som skyddsfaktorer till att motverka kriminalitet. Den unge har därmed inga mål att åta sig till och vänder sig till kriminalitet då det enligt Hirschi är en del av människans natur (Hirschi 2002). Ett annat socialt band Hirschi nämner är *övertygelse* som även den passar in här. Hirschi talar om en övertygelse till att tro på samhällets regler och normer och att tron på dessa gör att individen vill följa reglerna. Här menar Hirschi att övertygelsen ligger inom en själv då det handlar om moral. Tror individen på att samhällets regler och normer är viktiga samt väsentliga att följa för ett fungerande samhälle kommer individen använda dessa som en anledning till att inte följa kriminella impulser. Växer ungdomen däremot upp i ett socioekonomiskt svagt område där utbildningsnivån är låg, toleransen för kriminalitet är hög och målen som många anser värdiga att åta sig till inte är så eftertraktade i själva bostadsområdet som den unge bor i, blir det svårt att anpassa sig till anknytningarna Hirschi talar om för att skydda individen från att agera på sina instinkter – som är att begå brott (Hirschi 2002).

7. Resultat

Tidigare forskning menar att låg socioekonomi är en riskfaktor för barn och unga. Detta på grund av att den låga socioekonomin i de flesta fall inte ger barn och unga samma förutsättningar som andra barn som kommer från bättre socioekonomiska förhållanden. Låg socioekonomi i sig gör enligt strainteorin att individer utan rätt medel och förutsättningar, försöker nå de samhälleliga målen om framgång och rikedom. Detta är enligt Merton förklaringen till varför risken är större för barn och ungdomar från låg socioekonomisk bakgrund att välja en kriminell livsstil (Merton 1967).

Även om socioekonomin i sig är en riskfaktor, visar det även sig att den framkallar andra riskfaktorer. Framkallandet av riskfaktorer är inte en självklarhet på individnivå men på samhällsnivå har flera studier och tidigare forskning visat att exempelvis elever i socioekonomiskt utsatta områden har sämre skolresultat i förhållande till resterande skolor. Dessutom är de anmälda brotten i dessa skolor betydligt högre än i resterande skolor, vilket också tyder på ett orsakssamband mellan låg socioekonomi och brott (Vainik & Kassman 2018). Att familjer med låg socioekonomi blir tvungna att bo i socioekonomiskt utsatta

områden är också många gånger en riskfaktor. Även här har resultat på samhällsnivå visat att koncentrationen kriminella oftast är större i dessa områden. Antalet kriminella i bostadsområdet utgör en riskfaktor för barn och unga enligt Gorman-Smith, Tolan och Henry (2000), precis som förekomsten av narkotika (Hill m.fl. 1999). Nilsson (2017) kommer i sin studie fram till att fångar i större utsträckning kommer från uppväxtförhållanden som präglats av färre resurser och mindre socialt kapital.

Ökad risk för kriminalitet kan förklaras utifrån både de utvalda teorierna. Strainteorin handlar om begränsade möjligheter i form av framförallt ekonomiskt kapital, vilket har en direkt koppling till kriminalitet enligt tidigare forskning. Teorin om sociala band handlar om bristande kontroll som också förklarar sambandet mellan kriminalitet och låg socioekonomi men på ett mer indirekt sätt (Nilsson 2017).

Genom att tillämpa Hirschis teori om sociala band, kommer vi fram till att socioekonomin har betydelse för hur starka vissa sociala band är. Låg socioekonomi påverkar vissa sociala band negativt. Detta innebär att barn, bara genom att vara barn till föräldrar med låg socioekonomisk status, löper större risk att utveckla ett kriminellt beteende.

Den socioekonomiska statusen kan kopplas till vissa delar av Hirschis teori. En koppling mellan socioekonomi och anknytning mellan barn och t.ex. föräldrar eller vänner är inget som tidigare forskning visat på. Däremot skriver Hirschi att föräldrar med låg socioekonomi har en svagare koppling till samhället och därmed en svagare tro till rättssystemet. Han menar att föräldrarnas svaga band påverkar barnen genom att förhöja risken för dem att begå brott (Hirschi 2002). På samma sätt kan anknytningen till vännerna vara bra, men vännerna kan påverka barnet med sina svaga sociala band. Den tidigare forskningen visar att skolsegregationen har ökat och att elevsammansättningen allt mer baseras på elevernas socioekonomiska bakgrund (Skolverket 2018). Mot bakgrund av att barn till socioekonomiskt svaga föräldrar är mer brottsbenägna enligt Hirschi, kan slutsatsen dras om att elevsammansättningen baserad på socioekonomisk bakgrund, missgynnar socioekonomiskt svaga barn eftersom vänner ofta påverkar varandra. Skolverket (2018) har dessutom påvisat att det finns en koppling mellan låg socioekonomi och sämre skolresultat, vilket faller under "skolanknytning". Involvering är något som också kan kopplas till socioekonomi. Att ha fritidsaktiviteter kostar oftast pengar, vilket de med låg socioekonomi inte har mycket av. Det gör att barn till familjer med låg socioekonomisk status i mindre utsträckning går på fritidsaktiviteter jämfört med barn till familjer med en hög socioekonomisk status (Socialantropologiska institutionen 2020). Socialantropologiska institutionen (2020) menar även att pengar inte är den enda faktorn till varför barn med låg socioekonomisk status i mindre utsträckning går på fritidsaktiviteter. De menar att det finns flera orsaker som spelar roll och är kopplade till den socioekonomiska statusen. Förutom den ekonomiska begränsningen finns det barn som exempelvis inte kan få skjuts till aktiviteten eller som måste passa yngre syskon medan föräldrarna arbetar (Socialantropologiska institutionen 2020).

Sammanfattningsvis utgör socioekonomisk utsatthet en riskfaktor för barn och unga som växer upp under dessa förhållanden. Den tidigare forskningen har visat att den socioekonomiska utsattheten många gånger leder till fler riskfaktorer som i kombination med varandra eller i samlad mängd leder till kriminalitet. Även fast socioekonomin enbart är en riskfaktor så leder den oftast till flera, vilket gör att socioekonomin har en större inverkan på barn och unga än enbart genom låga sociala- och ekonomiska resurser. Den socioekonomiska utsattheten påverkar i vilka områden familjen kan bo i och därmed även vilken skola deras

barn går på. Studier som tagits upp tidigare i arbetet har visat hur socioekonomiskt svaga områden och skolor i dessa området, har en större risk att utgöra en riskfaktor för barnen som bor i där och går på dess skolor.

Genom att tillämpa teorierna kommer vi också fram till att kriminalitet på olika sätt kan kopplas till socioekonomisk utsatthet, antingen i form av begränsade möjligheter eller bristande kontroll. Begränsade möjligheter har en direkt koppling till socioekonomi då det ekonomiska kapitalet är begränsat. Den begränsade ekonomin innebär i de flesta fall även ett mindre socialt kapital som resulterar i att individen utsätts för större risker att samla på sig andra riskfaktorer. Med det menas t.ex. att gå i en skola som ligger i ett socioekonomiskt utsatt område som visat sig ha högre brottslighet och elever med lägre betyg. Den bristande kontrollen har som analyserats ovan, med svaga sociala band att göra. Vissa sociala band kan försvagas genom låg socioekonomi som i sin tur kan påverka andra band och resultera i en bristande kontroll för den unga.

8. Diskussion

Risk- och skyddsfaktorer kan ha olika effekter på olika individer, det innebär att några få riskfaktorer kan vara tillräckliga för att en individ ska utveckla ett kriminellt beteende medan det för en annan person krävs betydligt mer. Dessutom spelar kombinationen av riskfaktorer en betydande roll vilket gör det svårt att på förhand veta hur de yttrar sig i en individ.

I denna uppsats har det undersökts vilka riskfaktorer forskningen identifierar för barn och unga som kan leda till att ett kriminellt beteende utvecklas. Detta har skett med socioekonomisk utsatthet som centralt perspektiv. Det innebär att de riskfaktorer som blivit identifierade främst grundar sig i socioekonomi och i relation till dessa har de kopplats till teorier som ska förklara bakgrunden av uppkomsten av det kriminella beteendet. Under studiens gång klargjordes resultatet där det framkom att det finns flera olika riskfaktorer som påverkar individen och att det oftast inte bara beror på en aspekt utan på flera i samband till varandra. Dessa riskfaktorer var bland annat familjens, skolans, vänners och bostadsområdets påverkan på individen som kunde skapa en risk för utvecklandet av normbrytande beteende. Detta räknas som de yttre faktorerna, men det finns även inre faktorer så som individen själv där bland annat koncentrationssvårigheter och impulsivitet kan vara en utlösande faktor. De sistnämnda faktorerna är främst relevanta i skolan. Detta nämns i bland annat Hill m.fl. (1999) och Mann och Reynolds (2006) där de talar om hur skolan är en viktig faktor för den unges utveckling av kriminalitet.

Föräldrarnas roll räknas även in som en riskfaktor och lite av det nämns i kapitlet kunskapsläge där deras utbildningsnivå och ekonomiska situation kan påverka individen och fungera som en riskfaktor i dennes liv (Mann & Reynolds 2006). Anledningen till att denna studie inte gick så djupgående in på riskfaktorn föräldrar beror främst på att det är svårt att kunna tyda hur föräldrar och familj påverkat den unga. Detta på grund av att det inte kan vara säkert att det just är den orsaken som lett till kriminalitet hos den unge. Det blir väldigt svårt att komma fram till slutsatsen att den unge blivit kriminell på grund av exempelvis dålig anknytning till föräldrarna eller på grund av bristande uppfostringsstrategier. En tanke som uppstod kring denna riskfaktor är att det hade varit bra med fler studier kring den direkta kopplingen som föräldrar har på barnets utvecklande av kriminellt beteende. Det finns flertalet studier som talar om föräldrars relation till barnen och hur det kan ha en senare påverkan på barnets utveckling (Mann & Reynolds 2006). Dock fanns det ingen konkret

studie som visar den konkreta relationen mellan enbart familjen och individen och därför valdes det att inte sätta allt fokus på enbart den aspekten.

En annan punkt som ansågs vara intressant var skolans påverkan på individen. Många artiklar och rapporter var skrivna om hur skolan spelade roll i individens utvecklande av normbrytande banor. Det diskuterades mycket om hur dålig anknytning till skolan kunde innebära en riskfaktor för elevens utvecklande av normbrytande beteende och att läraren spelade en stor roll i denna part (Garnefski & Okma 1996, Hill m.fl. 1999). Detta bedömdes som relevant då det framgick att lärare kunde ses som en trygg punkt och därmed räknas som en skyddsfaktor för barnet när det brast på andra ställen som i exempelvis hemmet. Det intressanta med denna risk- och skyddsfaktor var hur en vuxen person kunde spela så stor roll i den unges liv, vare sig det var förälder, lärare eller någon annan. Tanken ledde oss vidare på om det var väsentligt för barnets utveckling vem den vuxna var och vilken roll den hade i barnets liv. Det fick det oss att fundera på om en lärare kan kompensera för exempelvis en förälders brister. Det är ett ämne som hade kunnat vidareutredas men i brist på tid fick det räcka med litteraturen som fanns.

Under denna studies gång fann vi många likheter mellan artiklarna samt rapporterna och studierna som presenterades. Flera av artiklarna och rapporterna benämnde samma riskfaktorer som kunde påverka individen till att begå brott. Flera av dessa var äldre, men även ny litteratur baserades på gamla teorier som grundades redan på 70-talet (Merton 1967, Hirschi 2002). Det blev intressant att se att även fast det gått så många år är teorierna och studierna, som teorierna baserades på, fortfarande relevanta och kan appliceras på problem som finns än idag (Garnefski & Okma 1996, Hill m.fl. 1999, Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000, Salmi och Kivivuori 2006). Trots att det var många relevanta studier och artiklar så hittade vi inga som benämnde psykisk ohälsa. Då detta är ett ytterst relevant ämne och kan ha en väldigt stor betydelse i hur en individ utvecklas och tolkar olika faktorer borde fler studier ta hänsyn till detta. Om det beror på att bristen av diskussionen kring psykisk ohälsa inte tas upp på grund av att de flesta undersökningarna är med en kriminologisk/sociologisk vinkel är oklart. Dock kan vi konstatera att det även inom dessa ämnen är relevant för att förstå individens utveckling av kriminellt beteende. Det är alltså inte bara riskfaktorer i skolan, familjen, bostadsområdet och vänner som spelar roll utan även riskfaktorer på individnivå gör det (BRÅ 2001).

En annan tanke vi lade märke till, var att de flesta artiklarna och rapporterna var baserade på unga killar. Det blir svårt att förstå utbredden av riskfaktorer om det inte anpassas till alla. Genom att enbart studera killar förloras det väldigt mycket kunskap om hur risk- och skyddsfaktorer påverkar tjejer. Kriminalitet bland tjejer är förekommande och att helt utesluta detta är en brist i spridningen av kunskap kring ämnet. Vissa artiklar nämnde att det oftast är unga killar som begår kriminella handlingar och som utvecklar ett fortsatt kriminellt beteende medan andra berörde att det kan förekomma bland tjejer också. De var alltså inte helt uteslutande, men det som upplevdes som problematiskt var att många skrev att det var vanligast förekommande bland killar men inte förklaringen till det (Estrada & Nilsson 2009; Sarnecki & Carlsson 2020).

Många av de presenterade artiklarna och rapporterna nämner att kriminaliteten börjar redan i ung ålder (BRÅ 2009; Cohen 1973; Hill m.fl. 1999). Detta kan tolkas som att barn och unga blir lättare påverkade av riskfaktorer och risken att utveckla ett kriminellt beteende är större om det börjar i ung ålder. En intressant artikel som inte togs upp i kunskapsläget och analysen är Andershed och Andershed (2005). Denna artikel hittades inte förrän efteråt när studiens

resultat skulle skrivas och därmed presenteras den inte tidigare. De skriver att ju tidigare i ålder barnet exponeras för brott och begår kriminella handlingar, desto mer etablerat blir det kriminella beteendet. Det innebär att risken för att det kriminella beteendet består även i äldre ålder blir större. Vi drog koppling till Estrada och Nilsson (2009) som talar om att många människor begår brott i ungdomen men att inte alla stannar kvar i de kriminella banorna. De som stannar kvar i kriminaliteten gör det för att de blivit exponerade för kriminalitet i så pass ung ålder att kriminaliteten hunnits etableras i deras liv.

En annan intressant och viktig punkt var att riskfaktorerna påverkade och utlöste varandra. Det innebär att om en individ utsätts för en riskfaktor så ökade risken för att individen skulle bli utsatt för en annan riskfaktor som i sin tur skulle kunna leda till att en annan riskfaktor adderades. Som det presenterats i både analysen och kunskapsläget så kunde fler riskfaktorer innebära en större risk för att ett kriminellt beteende skulle utvecklas. Har en individ flera olika riskfaktorer så innebär det en stor risk för denna individ och ifall de agerar utlösande så räcker det med att den unge blir utsatt för en riskfaktor för det ska leda till en kedja av flera som i sin tur ökar risken för det normbrytande beteendet (Savolainen 2018, Hill m.fl. 1999).

Som tidigare nämnts har denna studie presenterats i relation till teorierna om strain och sociala band. Dessa har varit till syfte att förstå uppkomsten av kriminalitet bland unga som befinner sig i socioekonomiskt utsatta områden (Hill m.fl. 1999, Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000, Salmi och Kivivuori 2006). Vi vill understryka att dessa teorier har använts som en möjlig förklaring till varför riskfaktorerna påverkar den unga och är alltså inte konkreta sanningar. Det finns flera andra teorier som skulle kunna vara möjliga förklaringar till förekomsten av kriminalitet (Hirschi 2002, Merton 1967). Anledningen till att vi valde just strain och sociala band och inte flera andra beror delvis på begränsningen av tid samt på att det skulle bli alltför utbrett och täcka för många områden. Då denna studie hade ett sid- och ordantal vi skulle förhålla oss till, begränsades studien till enbart två teorier. Om vi hade använt oss av fler teorier hade vi kunnat få en både djupare och bredare kunskap kring ämnet som skulle kunna bidra med större förståelse för uppkomsten av kriminellt beteende bland unga.

Sammanfattningsvis har denna studie försett oss med information kring vilka riskfaktorer som kan vara viktiga att ta hänsyn till för att förstå kriminalitet bland unga i socioekonomiskt utsatta områden. Många av dessa faktorer beror på samhällets organisering och hur det är uppstrukturerat och det innebär även att det tyvärr inte är så enkelt att lösa detta problem då det är så djupt inpräntat i samhällets struktur och uppbyggnad (Merton 1967, Estrada & Nilsson 2009). Det innebär att litteraturen identifierar att riskfaktorerna till att kriminalitet uppstår ligger på en samhällelig nivå och att en ansamling av flera riskfaktorer är orsaken till att det normbrytande beteendet utvecklas. Det är ett samband mellan de sociala-, biologiska och psykologiska faktorerna som leder till en risk att kriminalitet uppstår i socioekonomiskt utsatta områden. Riskerna ökar när den unga bor i socioekonomiskt utsatta områden då det leder till att fler riskfaktorer blir aktuella för individen (Estrada & Nilsson 2009, Hill m.fl. 1999, Gorman-Smith, Tolan & Henry 2000, Salmi och Kivivuori 2006).

9. Källförteckning

Internetkällor

Andershed, Henrik & Anna-Karin Andershed (2005) *Normbrytande beteende i barndomen - vad säger forskningen?* Stockholm: Gothia

BRÅ (2001) "Kriminell utveckling – tidiga riskfaktorer och förebyggande insatser"
[https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800018789/2001_15_kriminell_utveckling.pdf, hämtad 2021-04-05]

BRÅ (2009) "Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling"
[https://www.bra.se/download/18.1ff479c3135e8540b2980001575/1371914736934/2009_oraker_till_brott_bland_unga.pdf, hämtad 2021-04-05]

BRÅ (2020) "Organiserad brottslighet"
[<https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/organiserad-brottslighet.html>, hämtad 2021-04-26]

Estrada, Felipe & Nilsson, Anders (2009) "Kriminalitet och livschanser"
[<http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:282981/FULLTEXT01.pdf>, hämtad 2021-05-02]

Folkhälsomyndigheten (2017) "Risk- och skyddsfaktorer bland barn och unga"
[<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/c5173d52360540ddb42c6f9f1f3bb726/ri-sk-och-skyddsfaktorer-bland-barn-och-unga.pdf>, hämtad 2021-05-05]

Garnefski, Nadia & Sjoukje Okma (1996) Addiction-risk and aggressive /criminal behavior in adolescence: influence of family, school and peers. *Journal of Adolescence*. 19 (6): 503-512

Gorman-Smith, Deborah, Patrick H. Tolan & David B. Henry (2000) A Developmental-Ecological Model of the Relation of Family Functioning to Patterns of Delinquency. *Journal of Quantitative Criminology*. 16 (2): 169-198

Hill, Karl G., James C. Howell, David Hawkins J. & Sara R. Battin-Pearson (1999) Childhood Risk Factors for Adolescent Gang Membership: Results from the Seattle Social Development Project. *Journal of Research in Crime and Delinquency*. 36 (3): 300-322

Mann, Emily A. & Arthur J. Reynolds (2006) Early intervention and juvenile delinquency prevention: Evidence from the Chicago Longitudinal Study. *Social Work Research*. 30 (3): 153-167

Polisen (2015) "Utsatta områden - -sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser"
[[file:///Users/majaali/Downloads/Utsatta%20omr%C3%A5den%20-%20sociala%20risker%20kollektiv%20f%C3%B6rm%C3%A5ga%20och%20o%C3%B6nskade%20h%C3%A4ndelser%20\(1\).pdf](file:///Users/majaali/Downloads/Utsatta%20omr%C3%A5den%20-%20sociala%20risker%20kollektiv%20f%C3%B6rm%C3%A5ga%20och%20o%C3%B6nskade%20h%C3%A4ndelser%20(1).pdf), hämtad 2021-04-09]

Polisen (2017) "Utsatta områden - social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen"
[<file:///Users/majaali/Downloads/Utsatta%20omr%C3%A5den%20-social%20ordning,%20kr>

iminell%20struktur%20och%20utmaningar%20f%C3%B6r%20polisen%202017%20(1).pdf, hämtad 2021-04-09]

Polisen (2019) "Organiserad brottslighet - polisens arbete"
[<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/organiserad-brottslighet/>, hämtad 2021-05-01]

Salmi, Venla & Janne Kivivuori (2006) The Association between Social Capital and Juvenile Crime: The Role of Individual and Structural Factors. *European Journal of Criminology*, 3 (2): 123-148

Savolainen, Jukka, Andria Eisman, W. Alex Mason, Joseph A. Schwartz, Jouko Meittunen & Marjo-Riita Järvelin (2018) Socioeconomic disadvantage and psychological deficits: Pathways from early cumulative risk to late-adolescent criminal conviction. *Journal of Adolescence*. 65, 16-24

SBU (2019) "Risk- och skyddsfaktorer för våld och kriminalitet bland unga"
[<https://www.sbu.se/contentassets/c0f9c06b95c94b46914093e99e9bd5b7/risk-och-skyddsfaktorer-for-vald-och-kriminalitet-bland-unga.pdf>, hämtad 2021-05-15]

Skolverket (2018) "Analyser av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor" [<https://www.skolverket.se/getFile?file=3927>, hämtad 2021-05-09]

Socialantropologiska institutionen (2020) "Socioekonomisk bakgrund avgörande för ungdomars fritidsaktiviteter"
[<https://www.socant.su.se/om-oss/nyheter/socioekonomisk-bakgrund-avg%C3%B6rande-f%C3%B6r-ungdomars-fritidsaktiviteter-1.499372>, hämtad 2021-05-01]

Vainik, Anne-Lie & Kassman, Anders (2017) "Police-reported school violence among children below the age of criminal responsibility in Sweden – signs of increased sensitivity and segregation?"
[<https://www.tandfonline-com.proxy.mau.se/doi/pdf/10.1080/14043858.2017.1393875?needAccess=true>, hämtad 2021-04-05]

Tryckta källor

Cohen, K. Albert, 1973, *Avvikande beteende - En sociologisk introduktion*, ALMAserien 48 Wahlström och Widstrand Stockholm ISBN 91-46-11813-6

Hirschi, T (2002). *The craft of criminology: selected papers*. New Brunswick, N.J.: Transaction

Lalander, Philip & Svensson, Bengt (red.) (2014). *Perspektiv på social utsatthet*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Larsen, Ann Kristin (2018). *Metod helt enkelt: en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Andra upplagan Malmö: Gleerups

Merton, K. Robert, 1967, *Social theory and social structure*, Eleventh printing, revised and enlarged edition, The free press New York, Collier-Macmillan Limited, London

Nilsson, Anders (2017) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Estrada, Felipe & Flyghed, Janne (red.) Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur

Ring, Jonas (2017) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Estrada, F & Flyghed, J (red.) Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur

Sarnecki, Jerzy (2015). *Introduktion till kriminologi 2 Straff och prevention*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Sarnecki, Jerzy (2017). *Brottsligheten och samhället*. Andra upplagan Lund: Studentlitteratur

Sarnecki, Jerzy & Carlsson, Christoffer (2020). *Introduktion till kriminologi Volym 1 Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker*. Upplaga 2 Lund: Studentlitteratur